Társadalmi,
irodalmi, müvészeti,
sport, gazdasági
és egyébb
Vegyes rovatokkal

MEGJELENIK
minden szerdán.

Egyes szám ára 20 kr.

SZEMLE

VEGYESTARTALMU HETILAP

ILLUSZTRÁLT GAZDASÁGI ÉS SPORTROVATOKKAL

Előfizetési árak:
Egész évre... 10 frt —
Fél évre ..... 5 « —
Negyedévre.. 2 « 50

Előfizetések és **levelek**
a «*Szemle*» szerkesztőségi és kiadóhivatalába
BUDAPEST
Váczi-körut 17. sz.a.
küldendők.

Első évfolyam 31-ik sz.

SZERKESZTŐK:
Gróf ZICHY IMRE és Gróf KREITH BÉLA.

Budapest, 1884. julius 30.

A holt saison.

Mi boldog pestiek ugyancsak megszoktuk, hogy magunkról itéljünk.

Azt mondjuk, hogy most holt saisont élünk.

Igaz, hogy Pestről elment nem csupán az arisztokraczia, hanem mindenki, akit hivatása vagy gondjai nem bilincselnek ide; a nemzeti szinház zárva, a nyitva levő szinházakban pedig nincs köszönet, nem hallatszik a honatyák ajkairól a bölcs ige, nincsenek országgyülési botrányok, nincs itt «az aranyos ifjuság» sem, hogy élénkitse utczáinkat, még a törvénykezés is szünetel.

Ezért aztán azt mondjuk, hogy «holt saisont» élünk.

Pedig most éljük a legfontosabb, leggyümölcsözőbb és a nemzet zömére legérdekesebb heteket. E hetek eredményétől függ, hogy a téli saisonban minő estélyeket lehet rendezni? sokat lehet-e a szinházba járni? Minő

Harczias nők I.

hangulatban fog a tisztelt ház gyülésezni? Hogy fogja idejét tölteni az aranyos ifjuság a farsangban? És a kuriai biró urak a peszszimizmus vagy az optimizmus szemüvegén keresztül fogják-e nézni a keresetek özönét?

Mert a magyar emberre még mindig a főkérdés: mennyi gabonája lesz?

És ez most dől el, a behordás és cséplés időszakában.

Erősen el van foglalva még az is, ki az év többi időszakában henyélt. Még a kinek egész gazdatiszti kara is van és akit egyéb gazdasági mozzanatok nem érdekelnek, az is kiváncsi a behordás és cséplés eredményére.

Megszünt az idő, mikor ezt ázsiai kényelemmel lehetett tenni. A mai közgazdasági viszonyok azt kivánják a gazdától, hogy minél előbb küldje a piaczra buzáját. Ha elkésik vele, olcsóbb áron lesz kénytelen eladni. Mert a magyar buza versenyképességének egyik hathatós tényezője, hogy korábban jelenhet meg a világpiaczon, mint sok versenytársai.

És mégis tapasztaljuk, hogy sokan vannak, kik buzájukkal várnak, mig csak a zsizsik nem támadja meg. Örökké váratlan fordulatokban biznak, melyek a buza árát felszöktethetik.

És ezeket nem ábránditja ki a számtalan csalódás, melyet átszenvedtek. Ők spekulálnak egyre tovább csüggedetlenül.

Nem kivánjuk, hogy birtokosaink az ő példájukat kövessék. A birtokos dolga produkálni, — a kereskedőé forgalomba hozni. Nem jó, ha egymás dolgába avatkoznak.

A gazda csak veszt, ha később jut pénzéhez, melyet gyümölcsözőn értékesithet, ha mindjárt a cséplés után eladja gabonáját.

Azért a jelszó: mielőbb eladni a gabonát!

A gabona kellő értékesitésével azonnal megszünik a «holt saison.»

A kholera uj utja.

A Dél-Franczia országban jelenleg duló kholera a második emberemlékezet óta, mely az eddig teljesen szokatlan tengeri utat vette irányul. Az 1823-diki, 1830-diki és 1837-diki nagy járványok hozzászoktattak a szárazföldi ut lassu, fokozatos menetéhez. Csak 1865-ben lepte meg a kholera Európát egész váratlanul a tengeri uton, mikor még alig vettük hirét, hogy Mekkában kitört. E gyors és váratlan megrohanás mély hatást tett; ekkor született meg a franczia kormány részéről a konstantinápolyi konferenczia eszméje. Minden ország tudósai és diplomatái összegyülekeztek e konferenczián, hogy körvonalozzák az utat és módot, melyen Európát a kholera ellen védelmezni kell, ha ujra jelentkeznék Mekka felől.

Alapul véve föl a tapasztalat által nyujtott tényeket, hogy tudniillik nem minden Indiából jövő közlekedési eszköz egyaránt alkalmas a betegségnek Egyptomba hozására, a konferenczia nagy megkülönböztetés szükségét látta megállapitandónak a postai járművek vagy más Suezbe érkező járművek közt, melyek hosszu ut után a legjobb állapotban érkeznek be és soha sem hoztak magukkal kholerát, felelős hajóorvossal birnak és azok közt, melyek zarándokokat visznek és rosz tisztasági állapottal birnak. Kimondotta tehát, hogy e két rendbeli hajók különböző elővigyázati rendszabályok alá vetendők.

A kholera, tudjuk, Indiából, s különösen Malabar partjairól s nevezetesen Bombayból terjed nyugatra, és északnyugatra. A persa öbölnek tart, a Shut-el-trabon áthatol Persiába is igy és Bászorába és Bagdád vidékén. Mindezek következtében a Bander-Abbas kikötő volna igen fontos védelmi pont a persa öbölre nézve.

Az arábiai part szintén fenyegetve van a kholera által. Különösen ki van téve csapásainak Maskat, és nyugatabbra a nadramuthi parton a mokhallai kikötő. Mokhalla pihenő helye az Indiából jövő zarándokokat szállitó hajóknak s az 1865-diki kholera főfészke volt. Ily módon a Vörös tenger gyúpontjául tekinthető minden kholera veszedelemnek. Ha a zarándokok utközben kiszállnának Maslatban és gyalog érkeznének Mekkába, utközben a karaván ok kitisztulnának, mert a ragály a sivatagon hatályát veszti s a veszély teljesen ki volna zárva. Igy azonban a veszély épen a tengeri utban összpontosul.

A Vörös tenger levén tehát közös gócza az érkezőknek, itt volna alkalmazandó a nemzetközi egészségügyi kormányzat által a legszigorubb felügyelet is. A rendszabályok a következő három körülmény szerint változnak.

1. Ha a Vörös tengerbe való bejárást oly akadályok által akarjuk meggátolni, melyek megállitják az Indiából jövő zarándokokkal terhelt és kholeraesetektől látogatott hajókat.

2. Ha a kholerajárvány a mekkai zarándokok közt tör ki.

3. Ha végre a kholerának sikerült Egyptomba hatolni.

A szorosnak, melyen át e tengerbe juthatni, fekvése felettébb alkalmas a tengeri felügyelet szervezésére. Szük csatorna, a Périm szigete által uralva, s a sziget mindkét oldalán egyenetlen szélességü járat; ilyen a Bab-el-Mandeb szoros, Arábia csucsa és az afrikai part között 14 mértföld, a kicsiny csak ötödfél. Périm szigete ötödfél mértföld hosszu s két mértföld széles, 230 lábra esik a tenger szine fölött. Egészen kopár sziklatömeg, minden édes viz hijával. A sziget délnyugoti részén a nagy járás felőli oldalon egy kis terjedelmü kikötőhely van, tehát minden föltétel arra nézve, hogy az Indiából való érkezés pontos felvigyázat alá vonassék. Ez a legalkalmasabb pont, hol a hajók ellenőrzési szolgálata czélszerüen szervezhető volna. Csakhogy a sziklatömb nem volna megfelelő sem lazarethnek, sem vesztegzárnak.

Eleinte Périmtől ki távolságra, a szoroson kivül akartak ily helyeket berendezni, a Dab-el-Mandeb fokától kissé délnyugatra. Ott szilárd földön csakugyan könnyü és jó vizü talaj kinálkozik. De azóta ujabb kutatások arra inditották a török kormányt, hogy vesztegzár helyéül Kamaran szigetet válaszsza a Vörös tengerben, Adentől északra, az arab parton, Hodzsedahtól kis távolságra. E szigetnek nagy előnyei vannak segélyforrások tekintetében, de az a baj, hogy — mint minden vörös-tengerbeli sziget — elkerülhető a felügyelni szánt hajók által. A kamarani lazarethben mult évben tett tapasztalatok kimutatták ez aggodalom helyességét.

Azonban az egészségügy szervezését a Vörös tenger bejáratánál és mentében még sürgetőbbé tette a szuezi csatorna megnyitása. Tudjuk, hogy a Covlie-k kivándorlása mily arányokat öltött. Minden évben ezer meg ezer khinai, japáni, indus szállittatik át tömegesen Ausztráliába és Amerikába. A hajók utja ezelőtt a déli tenger

és a jóreménység foka volt Megérkezésökkor, daczára az ut hosszuságának szigoru vesztegzár alá vettettek. Annyival veszélyesebb volna szigoru elővigyázati rendszabályok nélkül bocsájtani be az uj uton Európába hasonló hajókat. E szükségből kifolyólag a franczia kormány Dzseddahban már rég szervezett egészségügyi állomást.

Ha már most a kholera Mekkában tör ki, a Vörös tengeren Egyptom megvédésére egész rendszere alkalmazandó az ellenőrködésnek, mert Egyptom az a védfal, mely Európát a kholera ellen oltalmazza. E tartomány viszonyai a középtengeri államokkal olyanok, valóban, hogy ha Egyptomba betör a ragály, az egész közép tenger vidéke fenyegetve van, mint 1865-ben.

Mind e rendszabályok az 1865-diki járvány óta négy izben lettek próbára téve, s azt mindannyiszor sikerrel állták ki, nevezetesen 1872-ben, 77-ben, 81-ben és 82-ben. 1872-ben a konferenczia védelmi rendszere először állotta ki a próbát. Ezuttal a kholera Mekkában a bucsu alkalmával tört ki. Nedzs vidékéről hurczolták be azon az uton, melyet a Mezopotamiából jövő zarándokok használnak, hol a kholera dult volt. A kezdetben szelid jellegü járvány nagy kiterjedést vett a vallásos szertartások idejében s egész a zarándokok visszatértéig folytatta pusztitásait. Közülök az Egyptomba tartozók El-zsedzs-be vezettettek, hol megtisztulni hagyták magukat. A mi a karavánokat illeti, ezek, miután sokat szenvedtek, szokás szerint megszabadultak a betegségtől nehány napi menet után a sivatagon. Egész Egyptom megmenekült.

Ugyanez a rendszer 1877-ben uj próbát kellett, hogy kiálljon a Vörös tengeren, s ezuttal sokkal kedvezőtlenebb körülmények között. A Kurban Bajram vallásos szertartásai alatt, deczemberben a kholera, melynek létezését a zarándokok közt eltitkolták a mekkai hatóságok, egyszerre kitört nagy erővel a Mina völgybeli összegyült néptömegben. Hirét ugyanakkor vitték át Egyptomba, mikor már a zarándokok visszatérendő hajóra szállottak.

Az egyptomi kormánynak csak arra volt ideje, hogy quarantainet huzzon Dzsebel-Tor-nál, mely állomás közelebb fekszik Szuezhez, mint El-Uedshez, s odavezettette a Dseddahból már kiindult hajókat. Itt minden zarándok alávettetett a quarantaine-nek, mialatt a kholera egészen megszünt közöttük, nem a nélkül azonban, hogy a szuezi csatorna nagy közelsége komoly aggodalmakra ne szolgáltatott volna okot. Mindamellett Egyptomnak sikerült ezuttal is megmenekülni. A mi a Mekkából kiindult karavánokat illeti, ezek sokat szenvedtek a sivatagi ut kezdetén, de a sivatagon, mint a tapasztalat mutatta, egészen elhagyta őket a kholera. Az ez alkalommal foganatositott rendszabályok természetesen az érdekeikben sértett kereskedők részéről a leggyülöletesebb és leghazugabb tiltakozásokra nyujtottak alkalmat.

Négy év telt el a kholera legkisebb jele nélkül a mekkai zarándokok közt, mialatt a szigoru rendszabályok magától értetődőleg felfüggesztettek. Egyedüli elővigyázati rendszabály maradt huszonnégy órai megfigyelés az egészségi állapot konstatálására.

Jött végre az 1881-diki epidemia. Oly időben érkezett midőn az egyptomi egészségügyi szolgálat szervezés utján volt s az alexandriai nemzetközi tanács, uj hatalmakkal felruházva látott az intézkedésekhez. 1881. augusztusában a kholera Adenben mutatkozott. Szeptember végétől pedig Mekkában, honnan ugyanazon hajóról a «Columbian»-ról hurczoltatott be, mely a betegséget Adenbe is bevitte. Kezdetben csak kevés kholerabeteg volt, de mikor a zarándokok egybegyültek az ünnepélyekre a járvány jelentékeny kiterjedést öltött. Közel nyolczezeren haltak el.

Némi habozás után az egyptomi kormány részéről, franczia kezdeményezésre, intézkedések léptek életbe, megfelelően a franczia kormány utasitásainak, czéljok volt ezeknek minden egyenes közlekedést megszakitani Egyptom és a fertőzött zarándokok közt. Vesztegzárt állitottak fel El-Uedsnél. Senkit sem bocsátottak el mig a kholera meg nem szünt. Ennek következtében a járvány csakhamar kialudt, a zarándokok tovább utazhattak.

Következő év augusztus havában a Hesperia nevü zarándokokkal terhelt gőzös jött Bombayból Adenbe, magával hozta a kholerát és Kamarán szigetére küldetett a Vörös tengerben, hol lazareth volt felállitva. Itt a járvány kitört s a lazareth egyik őrét is elragadta. Más hajók ezalatt szintén Bombayból érkezve kikerülték a vesztegzárt és egyenesen Dseddába tartottak, hová hanyagság következtében bebocsáttatva, csakhamar jelentkezett a kholera a zarándokok közt a Kurban-Bajram idején. Szerencsére kevesen voltak akkor itt mivel a politikai viszonyok meggátolták a zarándoklást s mivel a kholera hirét véve hamar szétoszoltak, igy tehát a járvány nem öltött nagyobb mérveket. Nyolcz-tizenöt napig sarkában volt a karavánoknak s aztán megszünt magától. Az egészségügyi rendszabályok ezuttal is megóvták Egyptomot.

Igy történt ez 1882-ben is, midőn az angol kormány Egyptomba szólitván az indiai angol csapatokat, hajóra szállásuk előtt szigoru vizsgálat alá vette őket, minek következtében nem hozhattak Egyptomba kholerát. Embert ember után néztek meg, csak az erőteljes katonákat hivták be, s ezeket is hajóra ülés előtt több napig külön tartották, s magát a hajóra szállást kivételes egészségügyi intézkedések közt eszközölték.

Látható mindezekből hogy Európának érdekében áll fenntartani a Vörös tengeren a vesztegzárt. És a quarantaine szinhelye nem lehet más, mint El-Uedt, mely 350 mértföldre esik Szueztől s igy előnyösebb Dsebel-Tounál, mely közelebb fekszik. A Mózes forrása is azért nem alkalmas, mert igen szomszédos Szuezzel, semhogy ott komoly quarantaine-ról szó lehetne. Ugy Dsebel-Ton, mint a Mózes forrás csak másodrendü állomások lehetnek, az el-uedsi megtisztulás után. A rendszabályok czélja, ismételjük, meggátolni a zarándokoknak tengeren való visszatérését Szuezbe. A mi a szárazföldi karavánokat illeti, azok nem veszélyesek. A sivatag a legjobb akadály a kholera terjedése ellen.

Minden intézkedés Egyptom megvédésére szükség hogy összpontosuljon Egyptom védi Európát a kholera ellen. Ha a ragály Egyptomba betör, nincs hatalom, mely gátat vessen terjedésének. Épen azért Európának föladata helyreállitani az alexandriai nemzetközi egészségügyi tanácsot, melyet az angol kormány eltörölt volt.

Abban a végső esetben pedig, ha minden elővigyázat daczára a ragály Egyptomba is urrá teszi magát, természetesen nincs egyéb hátra, mint a konferenczia felfogása szerint ideiglenesen felfüggeszteni minden összeköttetést Európa és a kelet közt. Annyival inkább tehető ez, mert Egyptom magas légmérsékéhez képest ott a kholera lefolyása, ha pusztitó is, de elég gyors. 1883-ban az angol kormány hanyagsága beengedte Egyptomba a kholerát, s Európa megtette Anglia kivételével, mely nem akart Egyptommal minden összeköttetést megszakitani, hogy minden Egyptomból, Szuezből, Czyprusból és Máltából jövő hajóra 10—15 napi vesztegzárt rendelt.

Politikai hirek.

Hazánk. Politikai hireket vajmi keveset jegyezhetünk föl hazánkból. Érdekkel tekint mindenki az őszszel összeülendő országgyülés elé, mely — mint előre látható — annyira élénk lesz, hogy bőven fog bennünket kárpótolni a mostani szélcsendért. Egy ily jelentősebb hir, mely a héten fölmerült az, hogy honvédelmi miniszterré *Jekelfalussy* Lajos szabadságolt állományu honvédőrnagy s belügyi miniszteri tanácsos, belügyi miniszteri államtitkárrá pedig gr. *Bánffy* Béla képviselő fogna kinevezteteni. — *Az uj országgyülés munkarendjére* vonatkozólag hirlik, hogy a kormány aligha fogja ujév előtt a főrendiház reformálására vonatkozó törvényjavaslatot beterjeszteni. A képviselői mandatum meghosszabbitására nézve még nem tudják négy vagy öt évre inditványozzák-e? Erre nézve az inditvány nem sokára az országgyülés megnyitása után a kormánypárt köréből fog megtétetni. — A magyar-román határ rendezése tudvalevőleg kizárólag Romániát és Magyarországot érintő ügy, ennélfogva a tavaly nyári tárgyalások alkalmával a román meghatalmazottak nem is tettek kifogást az ellen, hogy a határrendező bizottságban csak Magyarország van képviselve, nem pedig egyszersmind az osztrák-magyar monarchia is. Midőn azonbau az idén a határrendezési munkálatok ismét megkezdettek, a román meghatalmazottak kijelentették, hogy Magyarország képviselőivel nem bocsátkozhatnak tárgyalásba, mert *a magyar-román határ rendezése ügyében csak az osztrák-magyar monarchia meghatalmazottaival óhajtanak tárygalni.* E nyilatkozat alapján a román meghatalmazottak a bejárási jegyzőkönyv aláirását is megtagadták. Ennek következtében a két ország meghatalmazottainak elnökei kijelentették, hogy kormanyaiktól távirati uton utasitásokat kérnek A bukaresti kormánytól azonnal meg is jött a távirati utasitás, hogy a tárgyalások az eddigi alapon folytatandók, mig a magyar kormány, illetőlég a külügyminiszterium részéről Pogány főispán kérdésére még eddig nem érkezett válasz. A határrendezés eddig Magyarország javára ütött ki és Hunyadmegyének a bejárás alkalmával konstatált tények alapján jogában áll kártéritési pört inditania a miatt, hogy a román katonaság tavaly egy őrházat jogtalanul lerombolt.

Horvátország. Ha nálunk mély csend uralkodik, bezeg lármásak a jó horvátok, akikbe, ugylátszik, Starcsevicsék szelleme bujt, mert sehogysem férnek a börükbe. Most a fanatizált diákok csinálják a politikát és nem rég egy nyilatkozatot adtak ki, mely szóról-szóra igy hangzik:

«Horvát nép!

Szerencsétlen vagy — és ellenségeid még sincsenek megelégedve. Megaláztak — és még mindig müködik ellenségeidnek roszakarata. Rabszolga vagy — és még halálodat is kivánják ördögi kinzóid. Emlékezzél vissza régi dicsőségedre, emlékezzél hőstetteidre. Ezeket is eltagadja tőled egy teremtés, a ki egykor isten szolgája volt — és ezt is gyalázatosan elhagyta; a ki a te szolgálatodban is állott — és gyalázatos módon elárult.

Megaláz és azok, a kik szerencsétlenségbe döntöttek, helyeslik ezt.

Elad és azok, kik vesztedet óhajtják, segitenek neki.

Mi, hálás fiaid, a mily forrón szeretünk téged, ép ugy gyülöljük ellenségeidet!

Mi, hálás fiaid elátkozzuk e magját, elátkozzuk e nevét és el fogjuk átkozni még emlékét is Judásodnak, Miskatovics Józsefnek és társainak!

Mi, hálás fiaid, igazságért kiáltunk, boszut szomjazunk és várva várjuk a napot, melyen árulóid megkapják méltó jutalmukat!

Kelt a horvát egyetem hallgatóinak gyülésén Zágrábban, 1884. jul. 13-án.»

Az egyetemi tanács ennek folytán szigoru vizsgálatra utasittatott. Meg is ejtette a vizsgálatot s jelentését fölterjesztette f. hó 21-én a kormány elé; miután azonban a jelenés pozitiv eredményt nem foglalt magában, mert az egyetemi tanács az épen folyamatban levő vizsgálatok miatt az ügygyel «behatóbban nem foglalkozhatott», f. hó 22-én a kormány rendeletére a jogi fakultáson felfüggesztették az államvizsgálatot, s a tanács utasittatott, hogy már most a vizsgálatot lehető erélylyel és gyorsasággal folytassa mindaddig, mig tényleges eredményre nem jut. — *Lorkovics* Balázs egyetemi rektort, ki vonakodott az izgató manifesztum szerzői ellen a vizsgálatot tovább folytatni s lemondással fenyegetőzött, a bán lemondását megelőzve, *állásától felfüggesztette* s fizetésének kiutalását megtiltotta. A rektor helyett a vizsgálat további vezetésével kormánybiztosi minőségben *Hervoics* Lajos osztálytanácsost bizta meg.

Ausztria. A görzi tartománygyülés bezáratott, a bukovinai pedig megnyittatott. — A tiroli tartománygyülés elvetette a kormány ketté választására, illetőleg egy olasz kerületi gyülés létesitésére czélzó inditványt. — A morva tartománygyülés igazoló bizottsága több képviselő mandatumának érvénytelenné nyilvánitása mellett magának a helytartónak, gróf Schönborn Frigyesnek választását is — a felmerült törvénytelen eljárások következtében — megsemmisitendőnek inditványozza.

Oláhország. A prágai Bohemiában egy eléggé kalandosan hangzó hirt olvasunk. Emlitett lap bukaresti levelezője irja ugyanis, hogy az oláhországi ellenzék és Oroszország között egy titkos egyezség létezik, mely szerint a Bratiano miniszterium ellenségei feltétlen hódolatra kötelezték magukat a czári állam külügyi politikája előtt, ha az orosz kormány hathatós segédkezet nyujt nekik a jelenlegi oláh kormány megbuktatására. És tényleg számos orosz ügynök, köztük nem egy magas állásu közigazgatási hivatalnok és szabadságolt magasrangu tiszt tartózkodik Oláhországban s tevékeny részt vesz az oláh ellenzék konventikulumaiban. — Még különösebben hangzik az a hir, hogy Oroszország *egy republikanus Dunakonföderatio* eszméje mellett agitál, melybe Olahországon kivül Szerbia, Bulgária, Bosznia és Herczegovina is bevonatnék.

Anglia. A konferenczia még mindig vajudik s hosszas vajudás után hétfőn tartott ülésén talán mégis véglegesen elfogadta a semleges hatalmak tanácsára Anglia és Francziaország megbizottai által együttesen kidolgozott ideiglenes költségvetést Egyptom számára. A Standard a helyzetről ezeket irja: «E pillanatban csak két dolog lehetséges. Vagy a pénzügyi tönknek és az anarkiának kell átengednünk Egyiptomot, vagy saját felelősségünkre kezünkbe vennünk ez ország kormányzatát. De bármint legyen is, az egyiptomi pénzügyeknek sohasem lesz szilárd alapjok, a meddig az államadóssági kamatok le nem szállittatnak, vagyis a meddig Francziaország ezt a rendszabályt ellenezni fogja. — A Mémorial Diplomatique értesülése szerint a hatalmak elfogadták Waddington javaslatát az egyiptomi pénzügyek ideiglenes rendezésére vonatkozólag. A végleges megállapodás csak szeptemberre lesz várható. A hatalmak nem sietnek e dologgal, nevezetesen Németország nem. A hatalmak két emlékiratot kértek az Egyiptomban behozandó dohány-egyedáruságra nézve: egyiket Baring angol, másikat Barrère franczia pénzügyi tanácsostól.

A felsőház ellen az angol nép a londoni Hydeparkban mult hétfőn nagyban tüntetett. Noha eső esett, egész néptömegek vonultak ki a parkba s a Carrington lord

háza ablakából az angol trónörökös és gyermekei is nézték a munkások menetét. A trónörököst nem éljenezték meg. A miniszteri paloták erkélyéről Harcourt, Hartington és Granville miniszterek üdvözölték a népet. Ötvenezer embernél jóval több gyült ki, sok szabadelvü és munkás egylet. A tüntetés nyugodt, erélyes, méltóságos volt, minden legkisebb kicsapongás nélkül. A parkban hét felé oszolva tartottak gyülést, kimondva kárhoztatásukat a felsőház fölött, a mért ez elveté a reformjavaslatot, melyet az alsóház majdnem egyhangulag elfogadott. Nagyon hatott a népre John Bright felszólalása, hogy mentse meg Angliát a gyalázattól, melynél fogva a parlament müködését a felsőház vétója korlátozza.

Francziaország. *A franczia alkotmány-revizió* kérdése ügyében a szenatus legutóbbi ülésen a bizottság előadója kijelentette, hogy a kormánynak a szenátus pénzügyi jogkörére vonatkozó javaslata tárgyilag elfogadható, csak az alkalmazásra nézve nincs biztositéka a szenátusnak, mert hiszen a képviselőház a kormány eme javaslata felől még nem nyilatkozott, Ferry kérte, hogy utasitsák inditványát a bizottsághoz, hogy neki addig ideje legyen inditványát a képviselőház elé terjeszteni és azt elfogadtatni. Erre Freycinet a baloldal tetszésnyilatkozatai közt szólt a miniszteri inditvány mellett, mig Say kijelentette, hogy ellenezni fogja nemcsak ezt a javaslatot, de minden ilyenfélét is, akár elfogadja a képviselőház, akár nem. Ezután következett a szavazás s a tárgyalásnak keddre halasztása. Ha a képviselőház a javaslatot elfogadja, akkor a kongresszus összeülése valószinü.

A Khinának előbb engedett határidőt, miután a pekingi kormány Francziaország első követelését azonnal teljesitette, meghosszabbitották ujabb öt nappal. A khinai kormány, mint jelentik, elismerte ugyan a kárpótlás elvét, de 25 milliónál többet nem akar fizetni. Ezzel természetesen elesik az a hiresztelés, mintha Courbet tengernagy Fu-Cseut már el is foglalta volna.

Egyiptom. *Kitchener* őrnagy 40 beduinnal Koroskóból Dongolába indult, hogy az ottani helyzetről tájékozást nyerjen. Ez expedicziót alkalmasint az a kétely tette szükségessé, melyet a dongolai mudir loyalitása iránt táplálnak. Azt hiszik ugyanis, hogy a Dongolából az utóbbi időben érkezett tudósitások, s nevezetesen a Gordon tábornokról és Khartum helyzetéről szólók, csupán a kairói kormány és az angol misztifikálására czéloznak. Szuakimban legujabban elterjedt hirek szerint a Gordon tábornok parancsnoksága alatt álló hadi gőzösök elindulnak, hogy Khartum és Berber közt a fölkelőket nyugtalanitsák.

Szerbia. A szerb kormány, mint egy belgrádi táviratunk jelenti, tegnap Ausztria-Magyarország, Németország és Oroszország képviselőinek emlékiratot nyujtott át a szerb-bolgár viszályra vonatkozólag. A minisztertanács tegnap ujabban foglalkozott e tárgygyal s reménylik, hogy az uj bolgár miniszterium e kérdésben más álláspontot fog elfoglalni, mint az előbbi Czankov kabinet.

Oroszország. A czár varsói utjáról, melylyel a legutóbbi merényleti hirek után egyszerre elhallgattak, most ismét beszélnek. Varsói jól értesült körökben ugyanis ugy tudják, hogy a czár Gacsinából egyenesen Skiernievicébe fog menni. Innen Granicába megy (Galiczia) határára) a hol Ferencz-József császár-királylyal fog találkozni. A két uralkodó azután együtt Varsóba menne, onnan pedig Alexondrovoba, a hol meg Vilmos császárral találkoznának. Hogy mi igaz e kombinációkból, mi nem, azt nem tudhatni, de tény, hogy a varsó-skiernievicei és skiernievicegranicai vonalokon rendkivüli óvó-intézkedéseket tesznek.

Belgium Az uj belga kabinet törvényjavaslatot dolgozott ki, melynek czélja a vatikánnal való diplomácziai viszonyok helyreállitása. E javaslat indokolása, melynek Moreau lovag külügyminiszter van aláirva, a következő:

Belgium csaknem félszázadon át, bármennyire váltakozott is belügyi politikája, fenntartotta a szentszékkel való diplomácziai viszonyokat. Az 1872. évben inditványoztatott ugyan a római követség költségeinek a budgetből való törlése, de meglehetősen hosszas vita után az inditvány 63 szóval 32 ellen elvettetett. E viszony a szentszékkel 1880-ban oly körülmények közt, melyek még élénk emlékezetben vannak, megszakadt. A viták, melyekre ez a tény ugyanez év vége felé okot szolgáltatott, szintén emlékezetében vannak még mindenkinek. Azóta az ellenzék ismételten nyilvánitotta óhaját és szándékát a Belgium és a szentszék közötti diplomácziai viszonyok helyreálllitására vonatkozólag, mihelyt a választók szavazata neki a többséget visszaadja. Az ellenzék ilymódon multjához és az 1878 óta egymásra következett összes miniszteriumok hagyományaihoz hü maradt. A kormány közegei az imént emlitett 1872-ki vitában a nemzeti érdekek okait fejtegették, melyek maig is fennállanak s teljesen igazolják az előterjesztett törvényjavaslatot. Kevés nappal a jelenlegi kabinet megalakulása után a bibornok-államtitkár ő eminenciája félhivatalos lépést kezdeményezett, kifejezést adván amaz érzelmeknek, melyeket ő szentsége szünetlenül táplált Belgium iránt és a pápa amaz ohajának, hogy a diplomácziai viszonyok helyreállittassanak. Mi erre a király meghatalmazása alapján azt feleltük, hogy midőn a szent atya emez ohajtásában osztozunk, bizonyosak vagyunk abban, hogy hü tolmácsai vagyunk az ország tulnyomó többsége ohajtásának. A bizalmas megegyezés megvalósitása, a mi Belgiumot illeti, szükségkép a törvényhozás helybenhagyásának van alávetve. Ez a maga akaratát az uj költségvetés külügyi részébe fölveendő tétel megszavazása által fogja nyilvánitani. Az e tételbe foglalt kiadás 12,918 frankra rug, tizenkettedrésze amaz összegnek, mely az 1879. és 1880-diki költségvetésekben a római belga legácziára föl volt véve.

SZÉPIRODALOM.

Egy hét a Krakatoa-szigeteken.

Cotteau franczia földrajztudós, kit a franczia közoktatásügyi miniszter a szundai vulkánkitörés tanulmányozására küldött, következő érdekes tudósitást küldi a Krakatoa-szigetekről:

Még élénk emlékben élhet a szundai csatornában mult augusztus végén történt iszonyatos katasztrófa. A világtörténetben példátlan vulkánkitörés látogatta meg a Szundát, pusztitva Szumátra és Jáva szigeteken és az akkori hirek szerint, megölve több százezer embert. Mint mindig ily nagy szerencsétlenségek alkalmával, az első tudósitások nagyitottak voltak. De azt ma is biztosan állithatni, hogy ötven-hatvanezer teremtés veszté életét a Krakatoa kitörése által, elnyelte őket a megnyilt föld és megfojtotta a hamu- és iszap-eső. A vidék külseje, mint utközben látszik, nem is oly nagyon változott meg; csak egy, a tenger szine fölé 20 méterre kiemelkedő szigeten láthatók a megsemmisült házak és ültetvények.

— Batáviába május 14-dikén érkeztünk meg s onnan indultunk ki 21-én a Szunda-csatornába, Először Jáva dél-nyugati csucsán állapodtunk meg, a csatorna torkolatában, az ind. oczeán előtt. Jáva nyugati részén 15—25 méter magasságban vont demarkaczionális vonalat az 1882-iki katasztrófa. A föld puszta. A rengeteg kókuszerdők eltüntek, az összes fákat elsöpörte a partról a szörnyü forradalom; emberi laknak nyoma sincs. A hol még tavaly kertek és ültetvények között népes gyarmat élt, ma csak posványos pusztaság van. Anjer városa nincs többé a föld szinén. Telok-Betong városban, jobban mondva a helyén, megmutatták nekünk a katasztrófa után fölvett fényképeket, a melyeken még a holtan heverő lakosok is láthatók. A kókuszpálma-erdőség helye puszta; sós mocsárok terjesztik a lázas betegségeket. Itt-ott nyomoruságos bambusznád-kalyibák láthatók. Négy kilométernyire hatolva a sziget belsejébe, ott találtuk a Barouw-gőzöst, melyet a háborgó tenger egy reszketeg hulláma az erdőség kellő közepébe vetett s most egy kis patak fölött van fönakadva, mint valami hid. A katasztrófa pillanatában a hajón levő két európai, a kapitány és a gépész, azt hitték, hogy ugy menekülhetnek meg, ha fölmásznak egy fa tetejébe. De a második hullám, még szörnyübb, mint az első, elmosta őket, mig a födélzeten megmaradt legénység kikerülte a halált. Telok-Betongban és a lampongi és keiseri öblök tájékán (Szumátra) hivatalos kimutatás szerint 14,000 ember veszett el. Május 25-én meglátogattuk Szibuktu és Szibeszi szigetét. Ez egykor termékeny, népes helyeket most több méter vastagságu száraz iszapréteg boritja. Az összes lakosság elveszett és a bámulatosan dus növényzetből nem maradt meg egyéb, csak fatörzsek zürzavaros halmaza. Elszomoritó látvány fogadott bennünket Szibeszi szigetén. Egy hegykatlanban rátaláltunk egy község helyére. Az esőviz által elsöpört hamu alatt láttuk az egykori lakók háziszereinek maradványait és vagy ötven csontvázat. Itt-ott szembe ötlenek a szines öltözetek; némely fehérlő koponyán még rajta a hosszu fekete haj. Butordarabok, kiszáradt csontok, rongyok zagyválódnak össze borzasztó rendetlenségben. De a természet már ismét kezdi megnyitni jótékony kezét. Banánok sarjadzanak ki a földből és pálmafák kezdik árnyukat vetni zöld ernyőik alól a halál és pusztulás e tanyájára. Május 26-án végre eljutottunk Krakatoára, utazásunk főczéljához. Mindenekelőtt nagyon fontos dologról kell hirt adnunk: az a három uj sziget, mely a katasztrófa után való nap kibukott a tengerből, eltünt. Steers, Calmeyer és a kis szigetke, melyek az uj térképeken már jelezve voltak, nem léteznek többé! Négy méter mély viz van fölöttük. Ez az ujság bizonyára nem lesz kedves azoknak a hollandi tengerésztiszteknek, a kikről az uj szigeteket elkeresztelték. Sic transit gloria mundi! Krakatoa felé közeledve a tüzokádó hegyet fehér füstbe burkolózva találtuk. E gőzök a hegy északi oldalát bebarázdáló repedésekből tódulnak ki és lassan fölemelkedve, mint könnyű felhő koronázzák meg a 822 méter magas ormot. Ez az a pont, a hol 1883 augusztusának 26-án és 27-én az óriási háborgás történt. A sziget egyik fele még áll; a másik a levegőbe röpült, aztán elmerült az óczeán mélységeiben. A gőzösről nézve, azt hinnők a füst és gőzök után itélve, hogy a vulkán még alól is müködik. De később, mikor lebocsátottuk sajkánkat a tengerre és egész a meredek sziklafalig közeledtünk, meggyőződtünk a felől, hogy a mit mi füstnek gondoltunk, a nagy kráterből legördülő kövek által fölvert por. Mint távoli puskatüz ropogása, olyan e szanaszét röpülő kövek zaja; a meredek hegyoldalról aláomolva, a tengerbe hullanak. A porhanyóbb talajt e kövek magukkal ragadják. Homokzuhatagok is folynak alá a hegyorom magasából, egész dombokat képezve a tenger vizében, mely itt igen mély. Mig itt vizsgálódtunk, egyik matrózunkat lábon ütötte egy narancs nagyságu kő; csónakunk mellett pedig öreg bombányi szikladarab zuhant a tengerbe. Komoly veszély fenyegetett, hát kénytelenek voltunk eltávolodni; utközben mégis elért bennünket egy-egy kődarab. Délután elmentünk Verlaten szigetére, mely egykor olyan volt, mint egy zöldséges kosár, most pedig harmincz méter vastagságu, megkeményedett hamuréteg takarja. A mély barázdák, melyeket az esőzések róttak bele, messziről olyannak mutatják a szigetet, mint egy gletscher. Ha olyan jótékony, üde levegő is volna ott! Mint a Krakatoán, ugy itt is a leghatalmasabb fák is eltüntek az iszapban. A sziget különben terjedelmére két akkora, mint volt a vulkánkitörés előtt. Május 27-én visszatértünk Krakatoához, a hol végre sikerült olyan helyet találnunk, a hol partra lehetett szállani. Itt tanulmányoztuk a tüzhányó által kidobott anyagokat. — Bár szorgalmasan kutattunk, növényi életnek nyomára sem lehetett akadni. — De én mégis találtam egy parányi pókot, mely ép hálóját szőtte. Furcsa uttörője a megelevenedésnek! Nagyon érdekes volna észlelni, hogy foglal tért e most puszta földön az uj élet; néhány év mulva a nap hatalmas sugarai és a trópikus esők bizonyára régi zöldjével födik be a szerencsétlen szigetet. Két kilométerre a parttól egy fekete szirt emelkedik ki a tengerből; utolsó romja Krakatoasziget elsülyedt részének. Mellette, bizonynyal a régi kráter helyén, a mérő ón kétszáz méter mélyre bocsátva sem ér feneket. Lany szigetet érintve, mely egészen olyan, mint szomszédja, és szintén megnagyobbodott, távoztunk Krakatoától. Huszonnyolczadikán befejeztük utunkat a Szunda-csatornán. Meraknál szállva ki, Jáva északnyugati csucsán. Mint Anjer, ugy e kis város is rommá lett és a vidék képe egészen megváltozott. Batáviába 29-án érkeztünk. Utazásunk eredménye, eltekintve a tudományos adatoktól, melyeket Bréon és Korthals urak Francziaországba érkezve közzé fognak tenni, két uj tény konstatálása: hogy az uj szigetek eltüntek és hogy a Krakatoán periodikus kitörések mutatkoznak. Batáviában a tüzhányó fölött lebegő ködöket gázkiömléseknek tulajdonitják; mi azonban meggyőződtünk arról, hogy azok az aláhulló kövekből fölemelkedő porfelhők, melyeket a nap kerget föl. E tünemény leginkább déltől három óráig tart; éjjel nem mutatkozik. Bréon urnak nagy nehézségek között, de sikerült huszonnégy fényképet készitени Krakatoáról és a szomszéd vidékekről, a mit a kitörés óta eddig senki sem tett meg.

Apai örökség.

— Elbeszélés. — (10. folytatás.)

Irta: Reviczky Gyula.

Valamennyi asztalt kikutatta, de nagy bosszuságára még csak dohányra sem akadt sehol. Ekkor Tódor lakására akart bemenni, de az be volt zárva, a cseléd pedig kiment a városba. Mint nagy dohányos még egyszer felkutatta az irodát, különösen a Tódor fiókjaiban kotorázott sokáig, de iratokon, pecsétnyomón, keztyün s más apróságokon kivül nem talált ott mást egy revolvernél. Kivette s nézte, meg van-e töltve. Meg volt.

Elhatározó eszméje támadt, melytől gyöngyözni kezdett a homloka. Egy titkos belső hang azt károgta benne

Menj aludni! Neked már ugyis régen beesteledett. Mit lézengesz itt ebben a világban, a hol nincs reád szükség. Éjjeli csavargó támad helyetted akármennyi. Ne félj, nem hagysz magad után hézagot.

A forgópisztolyt letette az asztalra és azon tünődött, micsoda leveleket irjon még. Valami czinikus módon akart a világnak végbucsut mondani. Legjobbnak vélte, ha egy zsurnaliszta barátjának ir, az majd kiteszi az ujságba. Majd szelidebb, melancholikusabb eszméi jöttek. Minek veszekedjék a világgal vegperczeiben is! Nem érdemes az arra se, hogy az ember neki jójtszakát kivánjon. Ha megteszi, hát tegye meg szó nélkül. Minek álljon ki még egyszer e paprikajancsi-bódé elé, kikürtölendő: Ime, urak és urhölgyek, én ezért meg ezért agyondurrantottam magam; a viszontlátásra a — pokolban. Azért is némán, szó nélkül fog meghalni. Csak a komédiások magyarázzák érzelmeiket.

Lázas arczczal járt fel s alá a szobában. Végre elfáradt testileg a sok szaladgálástól, lelkileg a nagy tusakodástól s bágyadtan a bőrpamlagra vetette magát. Most egy uj rém viziója jelent meg lelki szemei előtt és ettől jobban irtózott, mint a haláltól. Elképzelte, hogyan fogják őt doktorsuhanczok feldarabolni, hogyan fogják koponyáját fürészelni, máját, tüdejét, szivét vagdalni és hideg borzongás futott végig hátán.

Hozzá ugyan ne nyuljon senki, ha egyszer hunyt szemekkel, dermedt tagokkal rothadni kezd. Oh, ha el tudna bujni, mint az állatok, midőn közeledni érzik végüket! Meghalni oly helyen, a hol soha senki sem akad rá, legfölebb éhező farkasok, fekete hollók! De hogy a boncztermebe jusson s tudákos ficzkók rajta gyarapitsák tapasztalataikat: ez a gondolat iszonyattal töltötte el s elvette bátorságát, hogy a revolver csövébe nézzen.

Lázas állapota nem engedett neki maradást a szobában. Botot, kalapot vett s a revolvert zsebre rakta, ugy vélekedvén, hogy szándékát a szabad ég alatt is végrehajthatja,

Az utczák hemzsegtek a tavasz gyönyöreit élvezőktől. Némelyek a hajóállomásokhoz siettek, mások lóvasuti kocsit vártak, vagy karjokra vetett felöltővel gyalog iparkodtak kifelé a kőporos, penészes levegőjü városból. Tibor ez utóbbiakkal tartott s egyszer csak azon vette magát észre, hogy a király-utczából kiérve, a városligetbe vezető gesztenye-fasor alatt lépked! A két oldalt levő nyaralók majd mindegyikének volt már lakója. Egy renaissancze stilü nyaraló verandája előtti pázsiton, ide-oda futkosva és nagyokat kaczagva, vig gyermekcsoport társasjátékkal töltötte a délutánt; egy más tornyos villa virágos kertjének utjain fiatal lányok és katonatisztek sétáltak; a szomszédban egy zsidó bankár ült kövér feleségével, figyelemmel kisérve a fasoron végig robogó fogatokat és hébe-hóba zsebkendőjével törölgetve kopasz homlokát. Egy csinos kis svájczi házikó terrasszán egy fiatal házaspár ült. A férj csibukkozva ujságot olvasott s olykor, hihetőleg, ha nevezetesebb hirre bukkant, mellette ülő horgoló nejéhez fordult s mondott neki valamit. A férfi idegen volt Tibor előtt, de a fiatal asszonyban a szelid Arankára, álmainak egykori megháboritójára ismert. Évek óta nem látta s csak annyit tudott róla, hogy férjhez ment egy vagyonos családból származott miniszteri titkárhoz. Olvasva e hir nem tett rá különös hatást; de most, midőn látta a viruló szinben levő mosolygó asszonyt, a mint jólétben, kényelemben élvezi a szép tavaszi napokat, sebesen vert a szive s még sebesebben haladt el a vasrácsozat előtt, nehogy eszébe juttassa Arankának, hogy még ő is létezik.

A városligetben ember ember hátán mozgott. A bukott nőket sétáltató fogatok, a süteményt, vizet, léggömböket áruló suhanczok rikácsolása, a vendéglőkben a cseh bandák czinczogása s távolabb a népligetből jövő kintorna hangok, mintha gunyolták volna a tavasz gyönyörü napját, melynek egyebe se volt, mint pompás bársonyos pázsitja, illatlehelő virága s élénkzöld fris lombozata, melyen mint mosolyogva ábrándozó nagy kék szem tört át a sugárzománcztól ragyogó kék ég.

Oh, szép május! Szép a verébnek is, a ki a tó partján csipogva szedegeti föl a hattyunak dobott zsemlyedarabokból elhullt morzsákat; édes a vörös képü szolgálónak is, a mint röhögve fut a gyepen az őt megcsókolási szándékból üldöző baka elől; éltetője a féregnek, ünnepe a filiszternek és csak Tibornak utálat.

Ki mondja még, hogy a világon van bánat és nyomoruság, lázongott Tibor. Ime, a meddig szemei látnak, minden mosolyog, ragyog, szórakozik, élvez, kaczag. A repedt sarku oly vigan rakja a gyepen a tánczot ragyás szeretőjével, mintha csak is erre született volna; a kis varrónő oly elégülten veti véres erekkel átszőtt szemeit az égre, mintha a hitványan pislogó mécs mellett sose csukta volna le a bágyadtság szemhéjait, s a suszter-gyerek oly kihivó tekintetet vet a nézőkre a forgójáték fa-lováról, mintha fogalma se volna róla, mire való a lábszij a májsztram kezében. Sehol egy sóhaj, sehol egy redő, sehol egy könny: ki merne itt elmulásra gondolni! Nem gondol rá a lepke sem s oly sebesen karikázik egyik virágágyról a másikra, mintha egy pillanatot is sajnálna elveszteni életéből. Az a félig kinyilt gyönyörű rózsa, melyet holnap ilyenkor talán már valamelyik virágárusleány fog kosarában egy hatosért kinálgatni, semmit se tud a hervadásról és piros levelei, felszálló illata azt látszanak mondani: élek és élvezek!

Hiszen a mi azt illeti, Tibor is szeretett volna élni és élvezni, sőt szivesen meg is alkudott volna a sorssal, adjon neki inkább rövid és boldog, mint hosszu és nyomorult életet; de hiába, nem arra született, hogy örömek részese legyen.

Ugy volt vele, mint az éhes eb, a kit szájkosárral eresztenek egy hentesboltba; látja forró vágyainak tárgyait, ha tetszik meg is szagolhatja, de a szájkosártól nem nyulhat hozzájok.

Tibor előtt is hiába hullámzott a soha nem nyugvó, örökké változó élet örömeivel, czédaságaival és mámorával; ő csak a szenvedésre volt fogékony; az örömmel ugy járt, mint az éterrel, mely a kéznek hideg érzetet okoz s gyorsan elpárolog. Bánatos reflekcziói azonban hivek maradtak hozzá, kéjelgett bennük s mint az olaj, enyhitették égető szivfájdalmát.

Ily kéjelgő bánattal járt most is a kaczagó, ide-oda futkozó, izzadó embertömeg közt. Minden vig kurjantás minden zengő nevetés belenyilalt szivébe s a martir kéjével czipelte tovább keservét, melyről meg volt győződve, hogy meg nem érdemelte. Majd a liget csöndeü sebb részeit kereste s elhagyott utakon járt a süra bokrok közt. Egyszerre annál az ismert sirkőnél találtmagát, melyre csak annyi van irva: Fuit. Megállt és le heveredett a fübe. Ez neki való hely volt. Az az ember, a ki ösmeretlenül, jól elrejtve alszik a liget földjében, nagy bölcsnek tünt föl szemeiben, nagyobbnak annál, a kinek sirja fölé oszlopot emelnek s arany betükkel hirdetik halhatatlanságát. Ez a Fuit szebb sirirat mindazoknál, melyeket ihletett és bérencz költők valaha kitaláltak, meginditóbb Leopardi és Byron minden fájdalmánál.

A közös elmulás minden buja zokog ebben a négy betüben: Fuit.

Ha Tibor meg akart válni életétől, hol tehette volna meg azt jobban, mint itten, a nagy czinikus sirkövénél. Ő tanit meg, hogy volt legyen valaki persa sah vagy pária, Loreley vagy miss Pastrana, élt legyen mint Sardanapal vagy mint Apemautus, a vége mégis csak egy: fuit.

Ily eszmék közt kalandozott egy ideig. Az alkony még mindig ott találta ama kis komor sirkőnél, mely titkon folyvást nógatta, ne legyen gyáva s végezzen gyorsan. Kihuzta revolverét s a sirkőhez támaszkodva, végső elhatározással homlokához emelte: Ekkor nehány lépésnyire szoknyasuhogást hallott; majd egy kopottas, erősen kifestett nőt látott az uton jönni. Tibor hirtelen eldugta fegyverét, Midőn a nő egészen közelébe ért, szemtelenül kacsintott feléje s Tibor a beállt esthomály daczára fölismerte benne Dolóreszt.

Tibor egyenesen feléje tartott:

— Te vagy az? Mit kóborolsz itt ilyenkor? Gyere velem.

— Hova?

— Ide valahova.

Az öngyilkosjelölt megmarkolta Dolóresz fonnyadt mellét s mindketten eltüntek a közé.

Az életösztön ujra feltámadt Tiborban. Elég volt egy az utolsó uton járó nőt, a kihez valamikor közel állt, látnia, hogy ujra élni kivánjon.

Mikor Dolóresztől megvált, bizonyos erkölcsi csömört érzett ugyan, de öngyilkossági szándéka elpárolgott s a városba menve azon gondolkodott, hova térjen be vacsorálni.

Ez annál kényesebb kérdés volt, mert egy fitying sem alkalmatlankodott zsebében. A véletlen azonban segitségére jött. A mint befelé szaladt a városba, megpillantott egy még nyitva levő zálog-üzletet. Hirtelen elhatározással a kapu alá futott, revolveréből kivette a töltéseket s aztán elzálogositotta Tódor fegyverét.

Mihelyt zsebében érzett nehány kis bankót, egészen más szinben látta a világot. Nehány üveg bor, egy kis jú kedv, kipirult arcz, harsány nevetés, ennyiből állt a legközelebbi jövő. Betért egy korcsmába, a hol hozzá hasonló elzüllött ismerősökkel szokott iddogálni s egyik két deczi után a másikat hozatta. Már az ötödik után földerült s szerencsés megmenekülését a gondviselésnek tulajdonitotta, mely nem engedte, hogy kis- és nagyvámosi Fejérházy Tibor elveszszen az emberiség számára. Ugy érezte, mintha a földön minden az ő kedvéért volna berendezve és ő volna központja a világi mikro- és makrokozmosznak.

Ismerősei irigyelték jókedvét, teli torokból hangzó nevetését s nagy elismeréssel adóztak egészséges természetének, melynek az ördög sem árt, sőt a megpróbáltatások csak kifejlesztik önérzetét.

Fölhevült állapotban, virágos kedvvel vetődött haza éjféltájban. Tódor már otthon volt s épen lefeküdni készült. Midőn Tibor pislogó szemekkel, széles jó kedvvel a szobába lépett, szemrehányó pillantást vetett rá s komolyan a szivére kezdett beszélni. Figyelmeztette, hogy a munkát, melyet rá bizott, megint nem végezte el; helyette ismét a kocsmában vesztegette az időt és pazarolta az isten tudja honnan vett pénzt.

— Barátom, én ma halálos veszedelemből szabadultam. Ezt ünnepeltem meg.

— Ünnepeltél volna te a nélkül is!

— Hát nem hiszed? Barátom tudod-e, hogy délután agyon akartam magamat lőni? A te revolveredet vittem ki a városligetbe, a hol ennek a rongyos egzisztenciának véget vetni szándékoztam, s tudod-e, mi mentett meg? Találkoztam egy régi szeretőmmel. Igaz, hogy a szegény nagyon lejárta magát; s végelkopottságban botlott belém; de hát ily bus hazafinak, mint én vagyok, igy is jó volt. Elhagyott helyen voltunk a városligetben, este is volt már, a többit képzelheted. Szóval, az agyonlövésből semmi se lett s hogy ezentul se legyen, revolveredet pihenni vittem s a mit rá adtak, elittam. Reménlem, okosan cselekedtem s meg vagy velem elégedve?

Tódor a legkomolyabb arczczal hallgatta az omló szóbeszédet s a józan ember nyugodtságával felelt Tibornak. Azt mondta, hogy sose lesz belőle semmi. Nem veszi az életet komolyan s nem is akarja megérdemelni. Ugy él, mint az a részeg üstfoldozó Shakespearenél, mintha a világot kedveért teremtették volna s a történelem csak azért játszódnék le, mert ő nézi.

Tibor azzal az idegességgel és türelmetlenséggel válaszolt, melylyel az ittas a józan ember szavait szokta fogadni. Kijelentette, hogy nem hederit a világra; ne avatkozzék hát ő sem a dolgaiba. Neki nincs családja, felesége; egyedül áll, mint az ujja, nem tartozik senkinek felelősséggel; azt tehet, a mit akar.

Tódor ezt készségesen elismerte, de hozzátette, ne várja akkor Tibor se, hogy a világ vele törődjék. Ne emlegesse megpróbáltatásait, szenvedéseit; ha a világ iránta közönyös és keservét ignorálja, jajjait meg se hallja: ez nagyon természetes dolog. Ő, az egyes ember annyira se becsüli az életet, hogy becsülettel végig élje; mért legyen hát rajta az emberiség, hogy neki az életet kellemessé vagy legalább elviselhetővé tegye.

— Nem is akarom! Nem vagyok olyan bolond, hogy várjak valamit attól a haszontalan, czudar világtól, melyet arra se tartok méltónak, hogy az ember miatta busuljon. Éljen a jókedv és a jó bor!

Tódor magyarázgatta, hogy ez a kaczagó czinizmussal leplezett elkeseredés tisztán egyéni okokra vezethető vissza. Tibor nem azért hirdet ilyen eszméket, mert a világot csakugyan helyesen fogja fel, hanem mert egyénisége olyan, hogy nincs rajta számára boldogulás. A világrend sokkal bölcsebb, mint az elégedetlenek képzelik. Mindenki megérdemli sorsát, s a földön nincs sem üldözött ártatlanság, se porba tiport érdem, se diadalmaskodó vétek. Mindenki saját szerencséjének a kovácsa; az érdem és siker karöltve járnak s a ki a boldogulók és jól élők társaságából kitaszitva, magát emésztve tépelődik a hiuságok hiuságán, azt nem a világrend ferdesége, hanem az igazságos nemezis megtorló keze sujtja.

Tibor filiszterségnek mondta ez életbölcselmi elmélkedéseket, melyek neki csak bosszuságot okoznak. Polonius is kitünően értett a jó tanácsok osztogatásához. Daczos hangon kérdezte:

— Hát mi rosszat tettem, hogy ezt a mihaszna életet megérdemeljem?

— Semmit se tettél; ez volt a te legfőbb bajod, ez oka minden szerencsétlenségednek. Az életben minden siker tettek eredménye s a ki meg akar a lábon állni, ne csak szemlélje a világot, hanem ragadja meg ott, a hol épen tudja.

— De hát utóvégre is, honnan tanultam volna én mindezeket? Felnőttem a nélkül, hogy a munka szót kifejteni hallottam volna. Ki tanitott meg engem valaha, hogy a világon nincs semmi ingyen, hogy a lélek nyugalmáért, az erkölcsi épenmaradásért épugy kell valamit adni, mint egy zsák krumpliért! Azt hittem, elég hogy

megszülettem és kis- és nagyvámosi Fejérházy Tibornak hivnak; a vak fátum maga köteles gondoskodni arról, hogy ez a hangzatos predikátum ne valljon szégyent.

— De most már látod, hány hét a világ s okosabban intézhetned további életedet.

— További életemet? S még hozzá okosabban intézzem! Ez épen olyan beszéd, mintha azt mondanád a medvének, ne egyék tovább mézet, hanem éljen hussal. Pajtás, a minőnek mostan látsz, olyannak maradok.

Tódor türelmetlen mozdulatot tett.

— Ha nem akarsz magadon segiteni, jobb lett volna délutáni szándékodat végrehajtanod,

Tibor nyers röhögésbe tört ki, zsebéből kihuzott egy papirost s az asztalra dobta.

— Persze hogy jobb lett volna; de a mi késik nem mulik. Ott a zálogczédula. Jójtszakát!

Berohant szobájába s vonagló szivvel ruhástul dőlt az ágyra. De nem birt elaludni. Még mindig egy kissé ködös volt s forróságot érzett minden tagjában. Lámpát gyujtott, kinyitotta az udvarra nyiló ablakot s lassan vetkőzni kezdett. Forrósága azonban igy se hagyott alább. Hálóingben, nyitott mellel odaült az ablakhoz s kábultan nézett ki az akáczos udvarra. Mindenki aludt még s az egész házban halotti csend uralkodott. Csak az akáczlombok rezdültek meg olykor halkan az éji szellőtől vagy egy éktelenül visitó kandur zavarta meg az éj nyugalmát.

Tibor egy éles papirvágó ollóval kezdte a körmeit nyesegetni. A mult nap izgalmai szokatlanul elzsibbasztották; talán ezért volt olyan melege. Barátja szemrehányásai is élénkebben hatottak rá, mint valaha. Hirtelen felugrott az ablakból; papirt, tollat vett elő s irni kezdett. De alig jutott tovább egy pár sornál, apró darabokra metélte a papirszeletet s mezitláb, ingben, a hogy volt, járkálni kezdett a szobában s mikor ebbe is belefáradt, megint elővette a papirvágó ollót s ujra körmeit vagdosta. Majd ismét összefüggéstelen szavakkal firkálta tele az asztalon heverő papirost.

Végre elszánta magát, hogy aludni fog. Kulcsra bezárta a szobaajtót, szokása szerint az ágy alá nézett, nincs e alatta valami kincset gyanitó tolvaj s lefeküdt az ágyba. Hasztalanul, az álom oly makacsul kerülte, mint a szerencse. Viradni kezdett már s szobájában egymásután meg tudta különböztetni a tárgyak körvonalait. Az ablakhoz ült s önkénytelenül megint a nagy olló akadt kezébe. Az udvar verébcsiripolás hangjaitól kezdett élénkülni; különben még minden csendes volt, csak az utcza felől hangzott néha egy tejes kocsi zörgése.

Csak nem mentek ki Tibor fejéből Tódor szavai, hogy jobb lett volna délutáni szándékát végrehajtania. A világ tehát önkényt lemond róla; senkinek sincs rá szüksége, senki se becsüli. Hogy is becsülné, mikor legrégibb pajtása, legjobb barátja, egykori bálványozója is igy beszél. Egy darabig azzal ámitotta magát, hogy még meg lehetne találni az igaz ösvényt, ha letévedt; de hamar belátta, hogy a gyávából Hannibál, a pazarlóból Harpagon, a bujálkodóból Szent Imre herczeg, a lustából Briaréresz nem lehet soha.

Az ő sorsa is el van döntve s az a jövő, a mely rá vár, nem érdemes arra, hogy végig élje. Mindenre, a mit tett, a természet kényszeritette, de azért minden szenvedését megérdemelte. Pedig apjáról szállt rá minden nyomora. Ez az ő apai öröksége. Apjáért szenved. Apjáért, a ki vagyonát eltékozolta; apjáért, a kinek hajlamait, véralkatát örökölte; apjáért, a ki a semmittevést, az élvézetekben való elmerülést bizonyos emberek kiváltságának tekintette. Az apát, a ki teljes életében nem használt senkinek, legfölebb az uzsorásoknak, most a fiuban utólérte a szörnyü büntetés. A nemezis szörnyü átka sujtja s el kell pusztulnia az apáért.

E pillanatban Tibor maga se tudta, mit csinál. Megragadta a papirvágó ollót s egyik felét villámgyorsasággal döfte mellébe, melyből vékony sugárban szökött fel a piros vér. A döfés kitünően volt irányozva. Tibor halk nyöszörgéssel siklott a pamlagra s azután ujra csendes lett minden. Csak az udvaron csiripoltak a verebek; de Tibor már ezt se hallotta.

Ugy halt meg, a hogy élt: megsirattatlanul. Az asztalon heverő befirkált papirlapon nagyobbrészt az apai örökség s Ágnes szók voltak olvashatók.

(Vége.)

SPORT.

Carroussel a galgóczi várban.

A középkor daliás századainak letünt napja tért viszsza, hogy dicssugarat hintsen Galgócz vár ódon falára, mely alatt a rég feledésbe ment lovagjáték ujult meg, hogy letünt évad harczias szokását megszerezve hü képet adjon a mai kor fiának elmult időknek harczias vigalmairól.

Erdődy Ferencz gróf rendezett carrousselt f. hó 20-án s meghivta a környék előkelő társaságát várkastélyába, hogy az ifjabbak legyenek közremüködői, az idősebbek vele együtt szemlélői a fényes ünnepnek, mely hivatva volt vissza idézve rég elmult idők ünnepe játékát, kitüntetni az izlést, a szemkáprázó pompát az ügyeséggel — melynek czélja volt a vidék előkelő köreiben fentartani és fejleszteni azon társas erőt, mely kisebb-nagyobb nyilvánulásában létoka minden alkotásnak, mely az emberi értelem fenségét hirdeti.

A carroussel a várkastély nagy lovardájában zajlott le. Az ezer négyszögméter sikterületet meghaladó lovagló csarnok ritkitja párját nem csak az országban, de fejedelmek udvarai között is. A mult század emléke ez épület és a vele tőszomszédságban épült, nagy városok szinházaival vetekedő, szinház, melyet az Erdődy-grófok egyik előde, ki magát «Musis amicus»-nak nevezte, épittetett abban az időben, midőn Ferencz királyunk hosszabb időre részesitette fejedelmi látogatásában Galgócz, az az a felvidék, első főurát.

A lovagló csarnokot érdekes tropheumok diszitik gazdagon, nemzeti s a család szineit viselő zászlók, virágok — tarkázta cserfa guirlandok és koszoruk boritják a falakat; — bronzirozott dombormüvek a lovagsport egy-egy részletét ábrázolják, mintegy husz függő csillár és ugyanannyi fali csillár pazar fényt szór a föveny-porondra.

A diszes karzat mellvédét, mely az előkelő vendégségnek volt fenntartva, vörös posztóból fodrozott draperiák takarják — ellentétben az elhelyezett karos széksor gazdag aranyozásu fehér szinével. A lovagló csarnok

Harczias nők II.

Harczias nők III.

előtti téren a városi tüzoltóság, melynek a vár ifjabb ura Erdődy Imre gróf adott életet, képez sorfalat s tartja vissza a kiváncsi közönség százakra menő özönét, — égő fáklyák vörös fénye hint világosságot a terjedelmes park gondozott utjaira. — A vár ifjabb ura Erdődy Imre gróf fáradhatlan tevékenységet fejt ki — mindenütt látjuk, mindenütt akad rendezni valója — itt parancsa, ott biztatása, itt nyájas szava hangzik; mindenki vetekedik a szives főur akaratának eleget tenni. Pontban 8 óra volt, midőn a várkapunál őrt álló kürtös jelt adott, hogy a vendégség a lovagcsarnok felé megindult.

Rövid pár percz alatt megtelik a csarnok erkélye az ünneplő közönséggel. Jobb részét a karzatnak a város meghivott honoratiorai, — balrészét a nagy számu uradalmi tisztikar és családjaik, — közepét a vár vendégei foglalják el.

Itt látjuk gróf *Erdődy* Ferenczné, *Oberndorff* Ilona grófnő csillagkeresztes és palotahölgyet és menyét gróf *Erdődy Imréné*, *Migazzy Irma* grófnő csillagkeresztes hölgyet; mindketten a gyöngéd szivesség kedves figyelmével együtt intézik a háziasszony tisztje fárasztó gondját.

Itt vannak gróf *Migazzy Vilmosné, Marczibányi Antónia, gróf Pálffy Mórné, Vilier Pauline grófnő, gróf Eszterházy Ernőné, gróf Zevdtwitz Curtné — Schönberg grófnő, Chotek Kewenhüller grófnő, gróf Desaste Hillebrandt bárónő, gróf Pálffy Desewffy Mathild grófnő, Roth Pálffy grófnő.*

Az erkély alatt elhelyezett zenekar rázenditi az indulót s a diszmenet első csapatja megjelenik a kapuboltozat alatt.

Az első csoport a szultána diszbevonulását ábrázolja.

Pompás angol mént lovagló beduin harczos nyitja meg a sort, nyomában két ponnylovagló szerecsen rabfiu halad.

Utánuk előkelő török hölgy *gróf Detassé Mária* lovagol, nyulánk termetén aranynyal áttört selyemköntös karcsu fez csillog az ékkőnek tüzétől. Pompás angol paripáját arany csillagu fekete csabrág takarja, — piczi sárga szatytyán czipője elvész az aranyozott kengyelvas lemezei között.

Mellette előkelő ifju török lovag *gróf Karácsonyi Jenő* léptet. Turbánján ékköves boglár, meze kék, zekéje aranyrojtu piros selyem. E szép párt a szultána fogata követi: Két beduin vezeti a lovakat, a perzsa szőnyegek boritotta kocsiban ül a szultána (Zámojszky Ludovica grófnő), sárga selyem ruháját szines mezei virágok tarkázzák, piros bársony dolmánya keleti izléssel van kivarrva, turbánja élénk szinei vetekednek boglára és finom jancsikja fényével.

Balján kedves odaliszkje (*Migazzy Antónia grófnő*), fekete bársony arany himzetü zekéjét keleti gyöngy s arany nyakék sorok félig eltakarják, öltönye csipkerojtjai világos kék selyemszövetet boritnak.

A diszbevonulás ezen első részét beduin testőr csapat fejezi be.

Ezeket a vadászok menete követi.

Legelől Diána szekere halad, őszfürtü pásztor hajtja az almásszürke lovakat. Maga a szekér egy kis mozgó erdőrészlet, szélén nagy terebélyes juharfa borit árnyat az alatta pihenő társaságra. Diána *(Chotek Gabriella grófnő)* termetét sötétzöld tunika takarja, ezüst szegélye ezüst rojtokkal hull alá, fürteit félholddal diszitett abroncs szoritja össze, baljában ezüst íj és dárda, vallán nyilakkal telt puzdra, mellette sylphide (*Migazzy Vilma grófnő)* hófehér, széles arany rojtokkal és czafrangokkal diszitett chitouja festői redőkben omlik alá, melyet ugyanis oly szinü palla borit; hajzatát három arany szallag köti össze tutullusba, felkarján arany abroncsok fénylenek; öltözetét diszes calceus fejezi be; mellette társnője *(Zámojszky Ludmilla grófnő)* pihen, fehér peplumát tölgylevél himzések diszitik; a fa árnyában pihen Diána kedvencz vadásznője *(Detasse Henriette grófnő)* a vadászat istennőjét utánzó jelmezben.

A szekéren az elejtett vadzsákmány fekszik, még egy medve is hirdeti mosolygó szemü Diána fegyvere erejét.

Diána menetét lovas hölgyek és urak követik, utánuk a sólymár-vadásznők kocsija halad.

Kocsi, szerszám teljesen megfelel az ó német izlésnek.

A kocsi hátulsó ülésén látjuk Pálffy Luiza grófnőt, meggyszinü veresbársony ruháját széles arany ékkövekkel kirakott rekeszzománczu térdöv fogja át, nagy peremü bársony kalapját strucztollak diszitik.

Vele szemközt szintén a lovagkor előkelő hölgyeinek kifogástalan, korhü jelmezében *Chotek Henriette grófnő* áll. Balkarja a kocsiüléshez támaszkodik, jobb karja a vadász sólymot tartja vékony lánczhoz erősitve; a sólyom fejét vörös fejkötő takarja tollas bóbitával.

Chotek grófnő vörös bársony derekat — s felső ruhát visel, mely alól világos kék selyem ruha omlik alá; ruhája hasitott, karjai sárga-rózsaszin sávos dudorokkal diszitvék.

A solymárnők kocsijának felhágóján áll a piros bársony mezbe öltözött apród *(Detasse János gróf)*, mellén és hátán aranyvarratu czimer, oldalán finom kis tőr.

A solymárnőket vadászok kisérik pórázra kötött ebekkel.

Utánuk khinaiak jönnek, ők képezik a menet legkomikusabb csoportját.

Elől az udvarnagy lépdel büszkén óriás nagy ernyője alól csak bajusza látszik ki, őt több szolga követi a khinaiak harczi jelvényeivel.

Ezek után hord-széken négy szolga előkelő nőt *(Mednyánszky Agatha bárónő)* emel, kinek dus hajzatát a khinai nők különféle csillogó tűi, termetét zöld selyem, arany oroszlánokkal diszitett köpeny takarja.

A hordszéket egy khinai lovag *(Pálffy Mór gróf)* követi, felhajlott szemöldei, lekanyarodó bajusza, szögletes kalapja a felismerhetetlenségig elváltoztatják az ifju akadémikus arczát.

Ezután a khinai nők kocsija következik.

A tarkaság özönében alig ismerünk a szellemes *Kinszky Ernő grófra*, ki czinóber kalapjában legalább is mandarint repraesentál. Alig ismerünk *Pálffy Pauline*, *Detasse Blanka*, *Zámojszky Mária grófnők és Roth Georgine* szende arczára.

A müélvezet áldozatot kivánt s a főuri delnők nem rettentek vissza a termetüket és arczuk kellemét deformáló khinai cultus gyakorlásától sem.

A mint a diszmenet elvonult, következett a lovas négyes, melyben 10 lovagló vett részt, köztük két hölgy. *Erdődy Malanie grófnő*, a várur leánya, fekete ruhában, vörös kabátban angol telivér pej lován festői látvány, karcsu termete a legmerészebb fordulatoknál, a legsebesebb vágtatásban szoborként magaslik ki a nyeregből, a nyugalom és biztonság arczán meglepő ellentétben áll termete gyöngédségével.

Méltó társnője *Zedtvitz Chandra grófnő* «El-Bedavy» pej lován.

Erdődy Károly gróf, a várur másodszülött fia, «Tarna» nevü telivéren lovagol s ugy a grand moulivetben, mint a jau de barre-nál kitünik ritka ügyességével.

Erdődy Sándor gróf a legifjabb családtag «Naczát» a kis-béri angol telivért meglepő routinnal vezeti.

Részt vettek a lovagjátékban még *Zedtvitz Utz gróf* Dánia világos pejlovon, *Eszterházy Miklós* gróf »Fiametta» nevü sárgáján, *Detasse gróf* arabs «Csillag» szürkéjén, *Pálffy János gróf* «Agatha» telivér sárgáján, *Pálffy* Béla gróf «Báró» sárga telivér lován és a lovagjáték buzgó és fáradhatlan rendezője *Steiger báró* dzsidás főhadnagy «Dandy» telivér lovon.

A négyest tornajáték követi, festői mozdulatokkal ütik le a lovagok lándzsáikkal a feltüzött turbánokat s nem hibázza el egyik sem. Minden moulinet, minden remplasez fényesen sikerült.

Érdekes pontja volt a változatos programmnak a két négyes fogat elővezetése. Erdődy Károly gróf bátyja Imre gróf gyönyörü szürke négyesét, Migazzy Vilmos gróf a saját pej négyesét mutatja be; az egyöntetü fordulatok, gyürü kanyarulatok, kigyó mozdulatok és nyolczas fordulatok meg-megujuló tetszészajzt idéznek elő a várakozásában teljesen kielégitett fényes társaságban.

A carrousselt a bevonulás leirásánál bemutatott menet kivonulása fejezi be. Ebben már a többi szereplők is részt vesznek, — és egy humorisztikus alakokkal telt czigány szekér fényes lampionokkal szolgál epilog gyanánt, s midőn ez is elrobog, a társaság is, a várba siet, hogy a vendégszeretet nyujtotta örömek élvezetét folytassa.

A várkastély összes terme tündéri fényben uszik. Ott látjuk diszleni a kincstár gazdag serlegeit, fedeles kupáit, talpas poharait billikomjait, aranyveretü tálait, együtt mind, melyekből a Budapestre küldött mutatvány példányok is csodálatba ejtették az ötvösmü kiállitás juryjét; ott látjuk a hegyi kristályból vágott Rákóczi-hordót is, — rávetett birodalmi sas hirdeti, hogy fejedelmi ajándék. A pazar lakomát két teremben teritett több asztalnál szolgálja fel az aranyos livrében csillogó szolgahad; kiki megtalálja a maga helyét kinálás nélkül — mükedvelők, kritikusok és nézők s egyértelmü a vélemény: a carroussel sikerült.

A lucullusi tort, melyben a nektár nedük összes nemei közt a várur saját termésü somlyai bora aratott diadalt, tánczvigalom követte, a jelmezeteket báli öltöny váltotta fel — s főuraink szép leányai tündököltek az egyszerüségben. A tánczrendezésben *Pálffy Béla* gróf excellált, a társas tánczok mindegyikében beigazolta routinját a tánczosok nagy megelégedésére.

S ősi szokás szerint tartott a vigalom kivilágos kiviradtig; a vár urnője gróf *Erdődy Ferenczné* megosztja itt is a háziasszony gondját gróf *Erdődy Imréné*, *Migazzy Irma* grófnővel, s a várur *Erdődy Ferencz* gróf elválaszthatlan a derült társaságtól; jól esett látnia, jól esett hallania, hogy a társas összejövetel fényesen sikerült.

Reggel van... a nap meleg sugara a Gábor — oromról arany fényt olt a Vág hullámaira s a mükedvelők még egyszer felöltik félmezeiket, hogy a fényképész tükre megörökitse a tündéri csoportozatot.... s aztán megindul a vendég kocsisor s a vendégszerető várkastély egy derült nap történetével gazdagabb.

Befejezzük a fényes kép halvány rajzát, de mielőtt befejeznök, emlitsük meg — hisz jól esik ezzel is dicsekednünk, -- hogy a főuri társaság legnagyobb részben magyarul társalgott s önkéntelenül bebizonyitotta, hogy az ősi nevek házi tüzhelyéhez visszatért annak a nemzetnek a nyelve, a mely nemzet által az ősök nagyokká lettek, mely által érdemeik fénye utódaikra háramlott.

Tiszteljük, becsüljük meg e tényt — megérdemlik.

A madarak szerelme, házasélete és fészkelése.

Irta: LAKATOS KÁROLY.

Vannak madarak, melyek fészkeléséről igen keveset tudunk, s fészkét alig, vagy épen nem is ismerjük. Ily madár a többi közt a *Nucifraga*, mely rejtélyes fészkelése által rég felkelté a buvárok figyelmét.

Az ornithologok költséget, fáradságot nem kimélve, kutattak fészke után, de mindeddig kevés sikerrel, oly gondosan el tudja rejteni fészkét ez okos madár, Dr. *Lovassy Sándor* kitünő ornithologusunk is már évek óta fáradozik ez irányban, de még eddig szinte nem igen koronázta siker igyekezetét. Nem kimélve időt és fáradságot, 1877-től idáig, minden év tavaszán tett excursiókat Gömörmegye Kohut nevü fenyveseiben e madár tojásainak vagy fiataljainak kézrekeritése tekintetéből, azonban siker nélkül; fészket azonban talált. «*Adatok Gömörmegye faunájához*» czimü dolgozatában (pag. 316) többi közt a következőket közli erről: «... 1877-ben (april 4) a hó miatt sikerült felhatolnom (t. i. a Kohut hegy fenyveseibe), de csak üres fészket találtam, melyet a madár maga segitett fölfödözni folytonos vészkiáltásai által; ez egy középnagyságu fenyő sürü ágai között jó magasra száraz gajakból volt épitve, belsejét moh-bélés

képezvén; nagysága megegyezett a varjakéval. 1878 tavaszán e tekintetben semmi eredménye sem vott kirándulásomnak; 1879-ben a derékig érő hó miatt még april 16-án sem mehettem a fenyőöv alsó határánál fölebb; 1880-ban a hó igen korán lemenvén, már márczius 11-én tettem kirándulást 4481' magasságig, azonban most meg a megfagyott hóviz oly sikossá tette a különben is igen meredek lejtőket, hogy csak helylyel-közzel lehetett az erdőben járni. Eddigi tapasztalataim szerint e madár tojásai s toklás fiataljai csak ugy kerithetők kézre, ha az ember nyáron keresi fel fészkét, a helyet pontosan megjegyezi, hogy tavaszkor tetszés szerinti időben egyenesen odajuthasson. Ez irányban szándékozom én is tenni.»

A mi a Nucifraga fészkének felfedezését illeti, azt *Abbé Cairé* fedezte fel először a franczia alapokban; utána *Tristám* angol utazó Savojában, a síxti havason. Ezek szerint a fészek 13 hüvelyk átmérőjü, $3^1/_2$ hüvely magas, vastag oldallal s közepén $2^1/_2$ hüvelyk mélyedéssel. Külboritéka vékony fenyő galyakból van készitve, belső része fazuzmóból.

A rejtélyes fészkesekhez tartozik még, a *selyemfarku madár* (Bombicilla garulla) is. Ennek fészkét is csak nagynehezen sikerült kipuhatolni. Több ornitholog nem kimélve költséget, fáradságot, törekedett a rejtélyt megfejteni. Számos kisérlet meghiusult, de ez csak nagyobb ingerül szolgált a kutatásra, mignem egy fiatal angol természetbuvárnak sikerült a titok leleplezése. *Volley* feladatául tüzte a madár fészkének fölfedezését, s valódi angol szivóssággal folytatta katatását. Czélja eléréséért beutazta több izben Éjszak-Európa nagyrészét, mig végre sikerült neki Laplandban 1857 junius 16-án az első fészket megtalálni. Csakhamar azután több fészket is lelt. Ezeket a Brittish museumnak, a bécsi udvari természetiek tárának és a párisinak ajándékozta. — Ma már nem ritkák, mivel eleinte a természeti tárgyakkal kereskedők jól fizették, s a laplandi lakosságnak majdnem fele gyüjtésre adta magát, ugy hogy már 1859-ben többet összeszedtek 600 példánynál. A fészek többnyire fenyőfára van rakva, és pedig nem igen magasan. Meglehetős nagy, mohából rakott, mig közé pár fenyügaly van beszőve. A tojóágy mély s vékony füszálak és tolluval van kibélelve.

Szinte a rejtélyes fészkesekhez tartozik még egy, a régiek által «*Trochilus*»-nak nevezett afrikai szalonka-féle kis madár (Hyas aegyptius) is, melynek fészke és tojásai korábban egyáltalában ismeretlenek voltak, és először *Brehm* által véletlenségből lettek fölfedezve, noha czélzatosan sokat fáradozott ez irányban. «Minthogy egész életét a folyók szigetein tölti a Hyas», mondja Brehm, «világos volt előttem, hogy fészkelnie is itt kell; mindamellett hiába kutattam fel egész szigeteket, fészkére nem bukkanhattam sehol. Egyszer kitünő messzelátómmal nézegetve, szemembe ötlött a szigeten egy *guggoló* és mellette egy *álló* Hyas. Rögtön az a gyanum támadt, hogy az fészkelő pár, hogy a gugoló madár tojásain ül. Le nem véve rólok a messzelátót és szemeimet, lassan közeledtem feléjök. Amint a gugoló madár észrevett, felugrott és lábaival — jól láttam — jobbra-balra kapart a homokban, azután párjával együtt elfutott. A helyet még mindig szemmel tartottam és odaérve, amint kezemmel a homokba nyultam, három tojás került a markomba. Most lett világos előttem, miért kerestem én hiába az ő kelme fészkét; hát a ravasz madár veszély közeledtére homokkal szórja be tojásait, és fészkét egyenlővé teszi a sziget talajával!»

*

Ha a madarak fészkelését beható tanulmány tárgyává teszszük, csak hamar rájövünk, hogy a fészek helye a madarak életmódjához, természetéhez és alkotásához képest igen különböző. Hanem sokszor a legkülönösebb szomszédságra bukkan az ember. Van a Szeged birtokához tartozó u. n. marostüi szigeten (a Holt-Maros partján és közvetlen a csőszház mellett) egy magasra kiemelkedő erdőszerü facsoportozat (impozáns fehér nyárfák), melyen már emberemlékezet óta fészkel egy *hollópár* (Corvus corax); és ugyanezen facsoportozaton elszortan, rendesen minden évben több *szürke vércse* (Cerchneis rufipes) is neveli fiait a hollópár közvetlen tőszomszédságában, és a szomszédok — mint meggyőződtem — a legbékésebb barátságban élnek!

Brehm is emlit ily viszás állapotot. Azt mondja, hogy az afrikai őserdőkben, ugyanazon duléb-pálma (Borassus flabelli) levelein, melyek a *rőtfejü sólyom* (Falco chiquera) családi tüzhelyét rejtik, fészkel rendesen egy *galambpár* (Columba guinea) is, és a szomszédok — mint többször meggyőződött — igen békés barátságban élnek. «A sólyom és a galamb!» — mondja tovább Brehm. «Hiszen a sólyom éles csőrének egyetlen vágásával halálos sebet ejthet a galambon! A rejtvényt az oldja meg, hogy ez a sólyom csak *repülő madárra, s csakis a kisebbekre,* nevezetesen pintyekre és szövőmadarakra tör, és igy a galamb fiait bántatlanul hagyja. Igy nőnek fel a sólyom és a galamb egymás tőszomszédságában békésen, háboritlanul. Ha aztán anyányiak lettek, akkor szárnyra kelnek, és ezek jobbra, amazok meg balra véve utjokat, elszélednek és folytatják szüleiktől örökölt életmódjukat.» *)

A «Természettudományi Közlöny» X. kötetében (pag. 233—234) is van elbeszélve egy a maga nemében igazán példátlanul különös és felette ritka eset, egy igazi rejtvény, melynek megoldását, helyes magyarázatát adni aligha tudná valaki. A közlemény rövid kivonatát a következőkben adjuk. Ugyanis Kassán egy tanár lakásának tornáczában kitömött kánya volt zsinórral fölfüggesztve. Tavaszszal a kánya hátára egy pár fecske fészket rakott s abban két éven át fiakat nevelt. A harmadik év tavaszára a tanár lakásváltoztatva a kányát is elvitte. A visszatért fecskepár régi fészkét helyen nem találva, keresésére indult s azt megtalálva, ujra elfoglalta.

A madarak között csak egyetlen egy faj ismeretes olyan, mely nem maga költi ki tojásait, hanem azokat más apró madarak fészkébe rakja, s e madár erdeink viszhangja: a *kakuk* (Cuculus canorus). Szaporodási módja már rég felkelté a buvárok figyelmét, melyről nagyon elágazók a vélemények. Igy például *Vailant* azon nézetben van, hogy a kakuk igen heves vérü levén, nem képes maga kikölteni fiókáit, mivel a tojások megzápulnának a magas hőfok miatt, melyet a madár a költés által kifejtene, és ekként fajának fentartása érdekében kénytelen tojásainak kiköltését más madarakra bizni.

Montbeillard meg azt állitja, hogy a kakuk azért rakja idegen fészkekbe tojásait, mert fél, hogy a falánk him felfalja azokat.

Az eddigi tapasztalatok nyomán tény az, hogy a kakuk 7—9 napi időközben tojik és ekként, addig, mig a negyedik tojását lerakná, az előbb tojtak megzápulnának, mi által mintegy a természettől rákényszerittetik tojásainak kiköltését más madarakra bizni.

Tojásait többnyire sármány, ökörszem, pipiske, veresbegy, barázdabillegető fészkébe rakja le. Egy fészekbe csak egy tojást tesz le, kettőt rendkivül ritkán, többet

*) Term.-tud. Közl. XIII. kötet, pag. 74.

soha sem. Az, hogy a kakuk csak oly madarak fészkébe rakja tojását, a mely madarak tojásainak szinezete az övéhez hasonló, — téves állitás. Egy izben ugyanis gr. Lázár Kálmán egy igen szük nyillással biró faoduban levő *nyaktekeres* fészkében lelte tojását; a nyaktekeres tojásai pedig *fénylően fehérek*, holott a kakuk tojásai szinezettek.

Állittatik az is, hogy a kakuk megeszi tojásait azon apró madaraknak, melyeknek fészkébe tojományát rakja; ez azonban csak mesebeszéd. Ugyanis a tapasztalás azt bizonyitja, hogy a kakuk semminő körülmények között nem sérti meg az idegen fészek tartalmát, és a kakuktojás mellett mindig ott találtatnak a fészkelő madár tojásai is. Az tény azonban, hogy ha a fészektulajdonosok észreveszik a kakuk csinját, kidobják becsempészett tojását, vagy odahagyják fészküket. És ezt a kakuk — ugy látszik — jól tudja, ez okból ellesi, mikor a megtréfálandó madár távol van s akkor lopja be tojását. Az, hogy a fészek tulajdonosa a becsempészett tojás kedvéért a magáét kidobná, vagy az, hogy saját fiait megölné, hogy azoknak husával táplálja a kakuk fiókáit (az kedvesebb levén neki saját gyermekeinél), minden alapot nélkülöz. Ellenkezőleg a rászedett madarak egy cseppet sem örülnek az ajándéknak, azért ha a gonosz kakukot fészkük körül settenkedni látják, mindjárt üldözőbe veszik. Mindamellett ha a baj minden vigyázat daczára is megesik, bölcs megadással viselik a csapás sulyát és gyöngéd szivű mostohái lesznek az idegen porontynak, kitelhető buzgalommal ápolva, tömve a telhetetlent. Nauman egyszer késő őszszel, jóval a költöző madarak távozta után látott egy társától elmartad *fehér billegetőt* (Motacilla alba) egy odvas fa körül sürgölődzni. Figyelmessé lévén, megleste s látta, hogy a kis madár szüntelenül hordja az oduhoz a rovarokat, megvizsgálva az odut, abban teljesen kinőtt kakuk fiókot talált, mely a szűk nyiláson kibujni nem volt képes. *)

*

Vannak közösen fészkelő madarak, melyek egész telepeket képeznek. Különösen emlitésre méltók a tengeri madarak fészektelepei, és főleg az éjszaki madártelepek, melyek népesebbek akármely világvárosnál; e mellett változatosságuk által tünnek ki. *Alkák, otrombok, dunnaludak, hojszák, bujkók,* a *halászmadarak* és *sirályokkal* egy társaságba vegyülve tünnek fel itt; a szirtormokon pedig *halász-sasok* és *sólymok*. A partvidék, a szirtek üregei, repedékei, szóval minden legkisebb a fészkelésre alkalmas hely fel van ott használva. Látni ott több száz lábnyi magas szirtfalakat, melyek a szó betüszerinti értelmében meg vannak rakva fészkekkel, megszámlálhatlan mennyiségü szárnyasnak szolgálván tanyául, ugy hogy ha több százmillióról beszélünk, akkor se tulozzuk a számát annak a nyüzsgö-zsongó sokaságnak, mely ott él, mozog szüntelenül, leirhatlan hangzavart, kábitó zajt okozva.

Élénkség tekintetében különösen kitünnek a *csérek* és *sirályok* gyarmatai. «Ezen madarak száma egy-egy telepen százezrekre tehető. Daczára ennek fészkelő helyeik nem nagy kiterjedésüek, mivel a fészkek közvetlenül egymás mellé helyezvék ugy, hogy azok között igen nehéz akként járni, hogy minden lépésre egy vagy több tojást szét ne zuzzon az ott járó, ha csak nagy gondot nem fordit minden léptére. Az e helyeken uralkodó mozgás, zsibongásról alig lehet az embernek fogalma; a közeledőt azonnal roppant serege a felriasztott madaraknak rajongja körül; előbb bizonyos távolban lebegnek fölötte, utóbb mind bátrabbakká lesznek s annyira közelednek hogy majdnem szárnyaikkal érintik.»

Nauman a sirályoknak egy *Silt* szigetén lévő s legalább 5000 pár sirály tanyáját képező fészektelepéről beszéli, hogy a partok távolról tekintve fehér pontokkal tarkáltaknak tüntek fel, közeledve, a pontokban sirályokra ismert. Közel érve településhez elragadta e madarak bizalmassága. Keveset törődve vele páronként ültek e szép madarak fészkükön vagy a meltett, tizenöt, tiz lépésnyire bevárva őt s csak akkor repültek föl. A felriasztott sirályok ezrenként kóválygogtak fen a légben, kiáltozva, s mégis még több százan nyugodtan ültek, bevárva őt és társai közeledését.

(Folyt. köv.)

*) A kakuk bizonyára a csőrével tette az oduba a tojását. Általában tojását mindig csőrével szokta a fészekbe tenni, kivéve ha földön levő fészekkel van dolga; ezekre ráül.

Vegyes sporthirek.

A trónörökös vadászata. Rudolf trónörökös Ferencz Nándor főherczeggel, ki szombaton érkezett Laxenburgba a trónörököspár látogatására, továbbá Wurmbrand gró, őrnagy törzskari főnökkel vadászati kirándulás tett Aspernbe, hová a vadásztársaság 10 óratájt érkezett meg. Délután 1 óráig a trónörökös és Ferencz Nándor főherczeg egy-egy pompás tuzok példányt ejtettek el; a társaság 6 órakor tért vissza a vadászatról, aztán Stefánia főherczegnőnél ebédeltek meg. Tegnapelőtt délután a trónörökös Ferencz Nándor főherczeggel a lainzi állatkertbe mentek vadászni, mig Stefánia főherczegnő udvarhölgyével sétakocsizott a parkban.

Jávorszarvas-vadászat. A «Litthau'sche Ztg»nak az jelentik, hogy *Vilmos* porosz trónörökös ez év októberén, valószinüleg *Rudolf* trónörökös társaságában, Lithvániába, az ibenhorsti főerdészi kerületbe utazik, jávorszarvas-vadászatra.

A vadnak jogos szerzését bizonyitó igazolványok nélkül való eladási esetekben követendő eljárásra nézve, mindama megyékhez, melyekhez ez az óvintézkedés az 1883. XX. tvczikk 38. §-a alapján elrendeltetett, a belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, mely szerint az igazolványnyal el nem látott s igy a szóban levő óvintézkedés tartama alatt tiltott módon forgalomba hozott vad, mindenkor az illető helység szegényei javára elkobzandó. Minthogy továbbá az 1883. XX. tvczikk 38. §-ában előirt kivételes intézkedés elrendeltetésének az is a czélja, hogy amaz esetekben, ha a vad orozva vagy tilalmi időszakban lövetett, a hatóságok ennek nyomára jöjjenek, és igy a törvény 26, 27, 29, 30 és 31. §§-aiba ütköző kihágások megbüntethetőkké váljanak, meghagyta a miniszter, hogy az illető közigazgatási hatóságok szigoruan utasittassanak, hogy valahányszor a vad szállitása és eladása a jogos szerzést bizonyitó igazolvány nélkül történik, azt, hogy vajjon a vad nem orozva lövetett-e gondosan kinyomozni igyekezzenek, mely esetben a vadászterület tulajdonosa vagy bérlője, a végből, hogy az a kihágást feljelenthesse, azonnal értesitendő. Ha pedig a vad a törvény által tilalmazott időben lövetett volna, az ilyetén kihágások az azok megfenyitésében hivatalból eljárni köteles hatóságoknál mindenkor haladék nélkül eljelentendők. A törvény 38-ik §-ának többször emlitett kivételes intézkedése a belügyminiszter által eddigelé Borsod, Brassó, Háromszék, Szolnok-Doboka, Sáros, Nagy-Küküllő, Udvarhely és Komárommegyék, valamint Zom-

bor város területére rendeltetett el, az illető közigazgatási bizottságok kérelmére.

József főherczeg gyermekei már négy év óta tanulnak tornázni Bokelberg Ernőtől, a nemzeti tornaegylet müvezetőjétől Alcsuthon, a hova Bokelberg minden nyáron több hétre e végből kirándul. Az idén e hó 16-án ment ki Bokelberg Alcsuthra, hol a főherczeg leereszkedő nyájassággal fogadta Bokelberget s megmutogatta neki a nagy park ujdonságait. Bokelberg az idén hat hétig marad Alcsuthon, hetenkint 2 napot azonban a fővárosban tölt s öt napon át a tornán kivül vivni, uszni és lőni fogja tanitani a kis főherczegeket.

Vidra-vadászat Késmárkról irja tudósitónk: Az idei vidra-vadászatok a rendesnél jobb eredményt tüntethethetnek fel. Csak Késmárk vidékén öt vidra esett az idén zsákmányul a szerencsés vadászoknak. Könnyü elképzelni, mennyi kárt tettek ezek a vidrák a szép pisztrángtenyészetben, ha meggondoljuk, hogy egy vidra több pisztrángot pusztit, mint ezer halász. — Az idevaló halász-egylet a pisztráng-tenyésztés érdekében igen helyesen öt forintnyi dijt fizet minden kézrekeritett vidráért.

A szabadkai torna-egylet által jövő hó 3-án Palicson rendezendő athletikai és torna-versenyek programmját — melyet lapunkban már közöltünk — még a következő pontokkal bővitették ki: *Gátuszás*, távolság 500 m. 5 gáttal, a gátak a vizszinen uszó gerendák. Első kihivó Milassin Andor. — *Gyaloglás*, távolság 3 klmtr. Első kihivó Sztojkovich Emil. — *Négyvezős hajók versenye*, kormányossal. Résztvehet minden a palicsi tavon használatban levő négyevezős palánkos csónak. Távolság 500 méter. A nevezés zárónapja e hó 24-ike. A versenyekre nemcsak a szabadkai torna-egylet, hanem a szegedi és zentai sport-klubok tagjai közül is trainiroznak.

A nagy versenyek. Az angol és franczia 1886. évi nagy versenyekre magyar lótenyésztő nem igen nevezett. A Grand prix de Páris versenyre Jankovics Gyula nevezett két lovat; az oaks-ra pedig, melyekre 141 aláirás történt, csak Fesztetics Tasziló gróf nevezett egy lovat.

A baden-badeni akadályversenyre még ideje korán Franciaországból is érkeztek nevezések, még pedig hat a badeni vadászversenyre és három a nagy handicap-akadályversenyre. Ezek a lovak között van egyebeken kivül Indiaman is, mely az idén kettős győzelmet aratott, megnyerve a Grand Prix de Monakot és a Prix de Monte Carlot. — St. Gatien az angol Derby győztes, a jubileum dijra való fogadási lajstromba már be van jegyezve mindazáltal Eszterházy Miklós gróf Strondzian-a maradt meg az első helyen és St.-Gatien a második helylyel kénytelen megelégedni.

A „Magyar vizsla-verseny-egyesület" folyó évi verseny feltételei szeptember 7 és következő napjain:

I. Ivadék-verseny. Nevezhető minden egyleti tag bona fide tulajdonát képező telivér vizslája, mely 1883. április elseje után született. Tét 10 frt. Fuss vagy fizess. Első dij: a «Sport-egyesület» által adott 100 frt és a tétek kétharmada; második dij a tétek egyharmada.

II. Használati vizslák-versenye. Nevezhető bárki tulajdonát képező, bármily faju és koru vizsla. Apportirozás feltétlenül megköveteltetik. Tét 5 frt, hivatali erdészeknek 2 frt. Fuss vagy fizess. Első dij: Hanvay Zoltán egyleti alelnök ur által adott 100 frank arany az egyesület által 150 frkra kiegészitve és a tétek kétharmada; második dij a tétek egyharmada.

III. Felnőtt telivérek versenye. Nevezhető bármely hazai, ausztriai, vagy németországi tulajdonos telivér vizslája, mely a három ország valamely ebtörzskönyvébe való bejegyeztetését igazolhatja. Első dij: az egyesület által adott 200 frank aranyban és a tétek kétharmada; második dij a tétek egyharmada. Tét 10 frt. Fuss vagy fizess.

IV. Serleg-verseny, ur-vadászok számára. Nevezhető egyleti tag tulajdonát képező bármily korú és faju telivér vizsla, urvadász (ha nem is tulajdonos) által vezetve. Első dij: az egyesület elnöke Eszterházy Béla gróf által adott tiszteletdij s a tétek kétharmada; második dij a tétek egyharmada. Tét 10 frt. Fuss vagy fizess.

Nevezési határidő augusztus 20-ikának déli 12 órája. Nevezés téttel együtt Szalatsy Sándor egyesületi igazgatóhoz (Gődi-Szöd, Pestmegye, posta helyben) intézendő.

A nevezések, továbbá a verseny helye a «Vadászlap»-ban annak idején közöltetni fognak.

A pénzbeli dijak és tétek 10%-ka az egyleti pénztár javára levonatik.

Csónakon Linzből Budapestre. Hainburgból irják: Szerdán julius 23-án egy Linzből Budapestre öt nap alatt verzenyző fiatal ember érkezett sandolin-on a hamburgi hajó kikötő állomáshoz: itt frissitőket vett magához és elindulásánál egyenesen a nyilt folyamnak tartott. Szerencsétlensége csónakja beleütődött egy ott veszteglő hajó horgony-lánczába, a minek a következtében a jármü felfordult és az evezős bele esett a vizbe. A hajón levő matrózok, kik ezt látták, hamar utána siettek és kimentették az ifjut, ki uszni egyáltalában nem tud. A csolnakjában volt ingóságok, közte egy aranyóra ottvesztek. Nyomott hangulatban folytatta azután a merész sportsman utját Budapest felé.

A vasparipa a hadseregben. Bécs-Ujhelyről irják: E hó elején a közös hadügyminiszterium a katonai tornászati és vivó-tanfolyam parancsnokságát utasitotta, hogy a növendékekkel hosszabb utat tétessen vasparipán és az elért eredményekről tegyen jelentést. Ez utasitáshoz képest jul. 7-én reggel Schadek kapitány vezetése alatt elindultak a növendékek Bécs-Ujhelyről. Mindegyik magával vitte rendes málháját. Keresztülmentek a Simmeringen, elhaladtak Mürzzuschlag, Krieglach, Kindberg, Kapfenberg Bruck, Leoben Pernegg, Erhard, Friedberg, Aspang és Pitten előtt. Az öt napi kirándulás alatt 300 kilométernyi utatt tettek meg. A görögyösebb utakon le kellett szállaniok a vasparipákról. Ezt tekintetbe véve, 300 kilométer igen szép eredménynek mondható. Az elindulás előtt és visszaérkezés után minden egyes kiránduló sulyát megmérték, de semminemü változást nem észleltek rajtuk.

Balaton-Füreden folytatták a versenyeket, melyeknek pompás, derült idő kedvezett. Gyenge északi szél fujdogált és megenyhitette a levegőt. Délelőtt az öt tonnán felüli yachtok versenyében négy vitorlás hajó vett részt. A pálya tiz kilométer volt háromszögben, kétszeres fordulóval. Az első fordulásnál gr. Nádasdy Ferencz «Hableány»-a érkezett elsőnek, utána jött Inkey István «Jolantá»-ja, majd Szarvasy-Hausmann «Királyné»-ja s legvégül a «Mariska». A második forduló után ismét a «Hableány» volt az első s az utat 2 óra 27 percz alatt tevén meg, elvitte az első dijat. E yachtot, mely tavaly is győzött, maga gr. Nádasdy vezette, igen jól felhasználva a legalkalmasabb szelet. A többi hajók ugyanoly rendben érkeztek a czélhoz, mint az első fordulóhoz. A vitorlás hajók evezése közben az akadályversenyuszást tartották meg. Hárman vettek benne részt. Az 500 méteres pályán magas deszkagát képezte az akadályt. Rohonczy Aladár több méter előnyt engedett társainak, a pálya közepén azonban előre tört; az akadály mászása közben társai elérték, de Rohonczy még is elsőnek ér-

kezett, 10 percz alatt tevén meg az utat. Dr. Oláh másfél perczczel később érkezett másodiknak, öt méterrel maga mögött hagyva Mihalkovics Árpádot. Délután a yachtok gig-versenye folyt le. Győztes lett a «Hableány» gigje; másodiknak «Memento» gigje, harmadiknak «Jolánta« gigje érkezett. A regattaversenyek elmaradtak.

Palicson a napokban a szabadkai torna-egylet nehány tagja versenyt tartott. A gyaloglásban, 500 méter távolságra, ketten vettek részt s Milassin Andor 2 percz 2 másodpercz, Milassin Sándor 2 percz 12 másodpercz alatt járta meg a versenytért. A futásban, 500 méter távolságra, Kossa Béla 1 percz 40 másodpercz alatt érkezett a czélhoz, minden fáradság nélkül. A távugrásban Milassin Andor, ki csak pár perczczel elébb győzött a gyaloglásban, 5 méternyire ugrott s ugyanő a gát-ugrásban (egy méter magas gáttal) 3 méternyit ugrott. A közönség zajos éljenekkel jutalmazta a nyerteseket.

Egy mülovas halála. Wiesbadenben e hó 20-án a Corty-czirkuszban nagy szerencsétlenség történt. Áldozata Drexler, az ismeretes mülovas, ki a magyar születésü Slezák után első tette meg a Renz-czirkuszban a jockey-ugrást: puszta földről a vágtató nyergeletlen ló hátára. Drexler rosszul ugrott és leesett a lóról, ép eléje, ugy hogy az állat végigtaposott mellén. A szerencsétlen mülovas oly sérülést szenvedett, hogy még az éjjel meghalt.

Udvari vadászat. Ischlből irják: E hó 21-én a király ő felsége kocsin a Langbarth tó környékén levő udvari pagonyokhoz hajtatott, az odavaló vadászlakban megszállott és 22-én reggel három órakor már talpon volt, hogy vadászatra induljon. Az idő azonban nem igen volt a vadászat előnyére s a buzgó vadászok csak csekély vadászzsákmánynyal térhettek vissza a vadászlakba, hol megreggeliztek. A király reggeli után Ebenseebe és onnét azonnal Ischlbe utazott. A vadászatban részt vettek: Károly Szalvátor főherczeg fiával, Mondel báró főhadsegéd, Wiederhofer udvari tanácsos, Latour báró, Wolkenstein gróf és Fliesser báró szárnysegédek

Versenyuszás. Csongrádon e hó 22-én Bogyó Mihály tornatanitó rendezése mellett a várost s Bökényt megkerülve, nyolcz kilométeres távuszás volt a Tiszán. Elsőnek ért be 1 óra 45 percz mulva Sváb Gyula, 2-iknak Hacker Mátyás 2 óra 4 percz mulva, 3-iknak Weisz Tivadar 2 óra 17 percz mulva, 4-iknek Halász Ignácz 2 óra 18 percz mulva. Holczer Adolf és Kövessi Béla mintegy 6 kilométer távolságra görcsöt kaptak, abba hagyták a versenyzést. Sok szemlélője volt a sportnak. Este pedig bankett volt tánczczal összekötve.

Halászati hirek.

A balatoni haltenyésztés érdekében fontos mozgalom indult meg e napokban Balaton-Füreden. E czélból — mint B.-Füredről jelentik — Széchényi Imre gr. Somogymegye fáradhatlan közgazdasági előadója szükebb körü bizottságot hivott össze, melynek ülésén a kormány is képviseltette magát. A bizottság *Fenyvessy* Ferencz orsz. képviselő inditványait fogadta el, melyeknek értelmében ez ügyre vonatkozólag memorandum fog kidolgoztatni, továbbá jövő hóban az összes balatoni birtokosok és bérlők nagy közgyülésre fognak meghivatni.

Békák mint halkinzók. Hogy a békák nagyban nyugtalanitják a halakat különösen az ivás idején, az már több alkalommal volt megemlitve a szak-közlönyökben. Ujabban e tényről egy uj esetet olvasunk a «Waidmanns-Heil»-ban, mely következő: Egy tó kihalászása alkalmával a zsilipeken a viz lebocsáttatott, ugy, hogy az körülbelül 25 cm. mély maradt; a halászat-felügyelő egy sötétebb sarokban egy oldalt fekvő halat vett észre, mely hasztalanul erőlködött helyzetéből szabadnlni. Közelebb lépve egy békát látott tapadni a szegény állathoz. Gyorsan egy kézi háló után sietett s a halat kifogta; csak midőn kiboritotta a hálót, eresztette el áldozatát a béka. Megvizsgálva a 15 cm. hosszu halat, látta, hogy ez a közepe táján a béka előlábai által annyira összeszoritva lett, hogy a husba a lábaknak megfelelé 6 mm. mély sebek képződtek. Ha a felügyelő nem veszi észre, valószinüleg elpusztul a hal. Ezen tény is eléggé igazolja, hogy a békák sokkal ártalmassabbak, mint a milyennek tartatni szoktak.

Gazdasági közlemények.

Gazdasági állapot. A legutóbb beérkezett jelentések alapján, az aratás az egész országban immár javában folyik, sőt a déli részekben befejezéséhez közel áll. A buzát illetőleg nemcsak az ország egyes vidékein, de a megyékben és járásokban oly különböző az eredmény, hogy ma még hozam tekintetében biztos képet nem nyerhetünk, előreláthatólag a multkor jelzett középen felüli termés biztositva látszik. A korábban vetett buzák, különösen az alföldön sokkal jobbak, mint a későbbiek, ugy mennyiség, mint minőség tekintetében; utóbbiaknak a rozsda, hesseni légy, dőlés és a rekkentő hőség károkat okoztak. A rozs mennyiségre közép, minőségre nézve jó termést adott. Az árpa sok helyt megszorult és az esőzés következtében megsárgult. A zab annyira javult, hogy biztosan középen felüli termés remélhető. Kapásnövények szép fejlődésnek indultak, kivéve a tengerit mely helyenkint elmaradt. A dohány átalában javult, s a fő dohánytermelő vidékeken jó. Munkáskéz hiánya miatt Bereg, Bihar és Szabolcs megyékből érkeztek panaszok, mely alkalomból a gazdaközönség figyelmét a munkáshiány és fölöslegről szerkesztett hivatalos kimutatásokra felhivjuk. Felhőszakadások Nyitrában és Krassó-Szörényben okoztak nagyobb károkat.

Állategészségi állapot. Keleti marhavész: Magyarország, Fiume és környéke, ugy nemkülönben Horvát-Szlavonország egész területe vészmentes. Romániában a dorohoi kerületben vészlepte községek: Bagiurea, Concesti, Darabani és Hudestimare. Európa többi államai — Oroszés Törökország kivételével — a marhavésztől mentesek.

Budapesti gabnaüzleti tudósitás. A buza-üzlet csendes irányzattal kezdődött, majd szilárdabbá vált s az árak is kezdtek javulni, végre azonban a vásárlók rendkivüli tartózkodása ismét annyira ellanyhult, hogy mai nap az árak 10—15 krral egyszerre csökkentek. A forgalom körülbelül 55,000 m.-mázsára tehető. Tengeri 5 krral alábbszállt, egyébb gabnafélék irány- és árban változatlanok maradtak,

A filokszéra kegyetlenül terjed. Most már a hivatas lap csapatostul közli az oly községek névsorát, melyekben a szőlőket zár alá kellett vetni e veszedelmes rovar jelenléte miatt. A tegnapi szám ismét hét ily pórul járt község neveit közli. Ezek Aszaló Abauj-Tornamegyében, Romhány és Szendehely Nógrádban, Domony, Iklad és Mácsa Pestmegyében s Enying Veszprémben.

HETI SZEMLÉK.

UDVARI HIREK.

Uj udvari vonat. Most már a buda-ujszőny-brucki vonal megnyilván, a király ő felsége Bécsből magyar pályán is jöhet olykor Budapestre. Ennélfogva e pálya részére külön udvari vonatot rendelt meg a kormány, Ringhoffer hires prágai gyárában. E vonat tizenkét különböző kocsiból fog állni, melyeknek nagyobb része már kész, de a király által használandó pompás dolgozó- és alvó-kocsik még munkában vannak.

Viktória angol királynő három hétre Wight szigetére megy.

A görög király kedden délelőtt több nevezetességet nézett meg Berlinben, ebédre pedig gyermekeivel együtt Potsdamba, a német trónörökös párhoz ment.

A spanyol királyi párt mikor a madridi szinkör udvari páholyába léptek, fütty és pisszegés fogadta; a tüntetést a két lázadó tiszt geronai kivégzése napjára hiresztelték, de a királyi pár két bikaviadalra nem ment el; most nem tudják, a kivégzettek barátai tüntettek-e, vagy az nem tetszett a népnek, hogy királya kétszer elmulasztotta a nemzeti mulatságot.

Eugénia volt-császárné szeptemberben megy csak Karlsbadba, addig a fürdő zajossága miatt marad onnan távol.

Stefánia főherczegnő a vasárnapot hosszabb idő óta most töltötte ismét el Laxenburgban; korán reggel misét hallgatott az udvari kápolnában, hol Rudolf trónörökös is megjelent.

HADSEREG.

A m. t. akadémia hadtudományi bizottsága, mely csak a mult évben kezdte meg müködését, e rövid idő alalt széleskörü munkásságot fejtett ki. Megbizásából Kápolnai Pauer István levelező tag megirta az 1809. évi magyar felkelő seregnek történetét, mely mü már be van fejezve, s a legközelebb meginditandó *Magyar hadtörténeti füzetek*-ben fog megjelenni. Gondosan összeállittatja továbbá a bizottság a haderők és a hadtudomány jelen állapotáról tájékozást nyujtó adatokat, melyek az ez évi deczember hóban megjelenő *Általános katonai évkönyvben* akkép lesznek csoportositva, hogy az idei első évkönyv lehetőleg a mostani hadmüvészetről és hadirodalomról teljesen megbizható tájékozást nyujtson, ugy hogy a jövő években kiadandó évkönyvekben már csakis a továbbfejlődés mozzanatait lesz szükséges kritikailag ismertetni. Az összes hadmüvészeti és hadtudományi irodalom jelenlegi állapotának egyetemes leirása és lehetőleg alapos jellegzése a hadtudományokkal foglalkozóknak oly előnyös kézikönyvül fog szolgálni, hogy a hadtudományi bizottság jobbnak vélte annak szerkesztésére és kiadására azt az összeget is rászánni, mely idegen nyelvü katonai remekirók müveinek magyar nyelven való kiadására lett volna forditandó, bár feladatának e részét sem hanyagolta el teljesen, mert Clauzenitz-nek «A háboruról» irt remekmüvét már magyarra fordittatja, ennek kiadását azonban a jövő évre halasztotta el. Végre a hadtudományi bizottság most gyüjteti már az anyagot egy később kiadandó «Hadtudományi ismerettár» és a valószinüleg 1885-ben vagy 1886-ban kiadandó «Hunyadi Mátyás király hadjáratai» czimü mü megirásához.

A cs. és kir. keleti akadémia, az 1884/85-ik iskolai év kezdetével, három fizető növendék vétetik fel. A szülők vagy gyámok, kik fiaikat vagy gyámoltjaikat az akadémiába felvételni óhajtják, ez iránti szabályszerüleg bélyegzett, a cs. és kir. közös külügyminiszteriumhoz Bécsben czimzett folyamodványaikat, legkésőbb f. évi augusztus hó 31-éig az akadémia igazgatóságához nyujtsák be.

József főherczeg, mint a honvédség főparancsnoka, táborkarával együtt augusztus hó 27-én Aradra megy a nagy hadgyakorlatokra; kiséretében lesznek Graef lovassági tábornok és helyettes főparancsnok, Nyáry báró tábornok és főherczegi főudvarmester, két törzs- és több segéd- valamint parancsőrtiszt.

EGYHÁZ.

Kinevezések. Ő felsége a király legfelsőbb elhatározásával mélt. és ft. báró Hornig Károly fölsz. püspököt és osztálytanácsost miniszteri tanácsosi czimmel és jelleggel méltóztatott legkegyelmesebben felruházni.

Ő császári és apostoli kir. felsége, a felső és alsó-hahóti róm. kath. egyházközségeknek iskola épitkezési czélokra száz forintot, a kismarosi róm. kath. templom helyreállitására száz frtnyi segélyt, a licsérthi róm. kath. leány-egyházközségnek iskolaépitkezési czélokra száz frtot, a szukói gör. kath. egyházközségnek iskolaépitkezési czélokra száz frtot, Vácz-Hartyány ref. egyházközségnek temploma helyreállitására száz frtnyi segélyt, a magyaró-keréki gör. szert. kath. templom helyreállitására százötven frt segélyt, a felsődombói róm. kath. hitközségnek templomépitésre száz frt segélyt, a kisrőczei tüzkárosultak inségének enyhitése czéljából kétszáz forintnyi összeget méltóztatott magánpénztárából legk. adományozni.

Francziaország. (A vallásügyi budget leszállitása.) Francziaországban a szabadkőmüves kormány addig-addig szállitgatja le a kultusügyi budgetet, a concordatum ellenére, mig végre nem marad belőle semmi. A budgetbizottság a következő leszállitó javaslatokat fogja a kamara elé terjeszteni, miket a kamara bizonyára el is fog fogadni:

1. Az érsekek és püspökök czimének budgetje leszállittatik 55000 frankkal.
2. A kanonoknak szánt hitel leszállittatik 1.157,600 frankkal;
3. A vicariusok és helyettesek czimének költségvetése leszállittatik egy millióval;
4. A seminariumok költségvetése véglegesen töröltetik.
5. Nevezetes leszállitások tétetnek az egyházmegyei épületek föntartásának cziménél; jövőre pedig semmiféle hitel sem nyujtatk templomok épitésére.
6. Az állam által a községeknek vallási czélokra adott subvenciója leszállittatik 1.650,000 frankkal;
7. A «nem concordatarius» püspökségek eltöröltetnek.

Ez hát az a hires igéret, hogy «a vallásügyi budget a maga nagy vonásaiban őszintén és loyalisan fenn fog tartatni.»

Belgium. A belga liberalis lapok magukon kivül vannak a fölött, hogy Woeste, az uj katholikus igazságügyminiszter föloldotta azon kötelékek egy részét, melyeket Bara exminiszter rakott a községekre, az egyházi vagyon kezelését illetőleg Reméljük, hogy a liberalis lapoknak még több okuk is lesz orditozni, s az ország annál nyugodtabb lesz, mennél inkább dühöngenek a szabadkőmüvesek és szövetségeseik.

Svájcz. A szentatya már kinevezte azon apostoli delegatust, a ki a tessini és bázeli püspöki kérdés szabályozása végett Svájczba megy. A «Germania» egyelőre nem akarja elárulni a fiatal diplomata nevét, de annyit mond róla, hogy a diplomatia minden csinját-binját érti, s ezen fontos kérdést közmegelégedésre fogja megoldani.

Angolország. *Kath. pap mint az angol lordok házának tagja.* Közelebb halt meg lord Petre, a katholikus egyház legtekintélyesebb világi hiveinek egyike, kinek ősei hitükért sokat szenvedtek, egyikük a Towerben halt meg a katholikusok üldöztetése idején. Ő maga számos templomot épittetett, a legtöbb jótékony és vallásos intézet alapitásához tetemes összegekkel járult, ki magán adakozásaival is általános tiszteletet vivott ki nevének. Családi körében is példás kath. életet élt. Hitszilárdságát és kath. szellemét átplántálta gyermekeire, kik közől a legidősebb msgre William Joseph Petre, az első katholikus pap, ki mint pair tagja a lordok házának, a mi VIII. Henrik, tehát három század óta nem fordult elő. Ennek nyolcz nővére közül négyen apaczák, egyikök irgalmas nővér Dartingtonban.

Az olasz kormány a dominikánusok rendgenerálisát — mint már emlitettük — kiüzi a rend ősi római házából, s a házat confiscálja. A generális 8 napi haladékot kért az előkészületek megtételére, s az olasz kormány még ezt sem akarja megadni.

Az Ara Coeli ferenczrendiek is fölszólitást kaptak a kormánytól, hogy zárdájokat két hét alatt üritsék ki, «mert a zárdát le fogják bontani, hogy helyébe állithassák Viktor Manó szobrát.»

A kath. tanitók országos segély-alap szabályzatát a belügyminiszter jóváhagyta és áttette a herczegprimáshoz, ki azokat ki fogja nyomatni. A szabályzat most már véglegesen életbe lép.

Ft. Lönhardt Ferencz, erdélyi róm. kath. püspök ur ő excellentiája, Kovács Simon sepsi-szentgyörgyi plébánost főesperesi czimmel ruházta fel.

Ft. Kruesz Chryzo ztom pannonhalmi főapát ur ő excellentiája, a győri kir. kath. tanitóképezde segélyalaptőkéjének gyarapitására 500 frtot adományozott.

A szt. ferenczrendiek nagygyülése e hó 14-én folyt le Pozsonyban. Ekkor a rend tartományi főnökévé Görög Kázmért, a székesfehérvári rendház főnökét választották meg. Ugyanez alkalommal; uj zárdafőnökké lettek: Farmady Martinián volt tartományi főnök Nagyszombatban; Olgyay Nikodém Simontornyán; Skrobanek Floridó Érsekujvárott. Helyet cseréltek mint házfőnökök: Tallay Ferdinand Érsekujvárról és Tóth Rezső Kis-Mártonból.

A zircz-czisterczi rend tagjai az $188^4/_5$-iki tanévre. A zirczi conventben: Dr. Bula Teofil, Mészáros Amánd, Laszczik Bernárd, (jószágkor.) Kolozsváry Kálmán, Károly Irén, Vincze Ambro, Rajnis Gyula, Biró Mór, Fábián Sebestyén, Bohrer Julián, dr. Pécsner Emil, dr. Piszter Imre, Szvetics Anzelm, dr. Békefy Remig, Kalocsay Alán. Lelkészek a zircz-cziszterczi rendből: T. Berézden: Aigner Sándor, Polány: dr. Szalay Alfréd. Borzavár: Burcs Antal, Lókut: dr. Bartha Tamás. Nána: Hegedüs Pál. Olaszfalu: Hodoly Béla. Tevel: Szobek Lóránt. Koppán: Tipold Özséb.

Személyzeti változások a kalocsai érseki megyében: segédlelkészekül küldettek: Till Jakab Palánkáról Apatinba, Nagel Máté Kimbajáról Palánkára, Bodrohgy Mihály Nemes-Militicsről Csanlavérre, Jeszenovich Bódog Csantavérről Szabadkára, Kulunchich Illés Dusnokról Nemes-Militicsre; a következő uj misések pedig, ugymint Hinger Péter Kunbajára, Winkler Pál Filippovára, Papp Sebestyén Bukinba, Kulunchich Miklós Dusnokra, Reichfeld Kajdobrára, Kiss Ferencz Miskére, Cziráky Zsigmond Moholyra, Virág István Bezdánba küldetett káplán minőségében.

Személyzetiek az egri főmegyéből. Halasy Lörincz rakamazi lelkész investiturát nyert. — Csaudáry Pál papnevelőintézeti tanulm. felügyelő gyöngélkedő állapota miatt ideigl. nyugalomba helyeztetett.

Konstantinápolyban folyó julius hó 6-án léptették először alkalmazásba azon rendeletet, hogy vasárnapon bezárják a boltokat Pera nagy utczájában. 110 hatósági közeg együtt bejárta a nagy utczát és a mely boltokat csak nyitva találták, kötelezték azok tulajdonosait, hogy becsukják azokat.

Felhivás. A boldog emlékü özv. Bük Zsigmondné, született Sebe Terézia urnő által tett s az egri főkáptalan kezelése alatt levő ugynevezett «Bük Sebe r. kath, árva-alapitványra» folytatólag négy árva fiu és öt árva leány vétetik föl, az $188^4/_5$ tanévben f. évi szeptember 1-ső napján kezdődő s egyenkint 300 frtos évi segélyezéssel, melynek elnyeréséért az illetők nyolcz éves kortól kezdve tizennégy évesig folyamodhatnak.

E segélyben leendő részesüléshez a bold. eml. alapitónő végrendelete 10-ik pontjában, a következő feltételeket kapcsolta:

«a) hogy a folyamodó borsodmegyei, (s ha ilyenek nem lennének elegendő számmal, az egri fő-egyházmegyének mostani területén) törvényes házasságból született s szüleitől már megfosztott vagyontalan árva legyen. Ha azonban az élő szülők elmeháborodottak vagy egészen keresetképtelennek, ugy veendő, mintha nem élnének.

b) Ezen nevelési segély csak római katholikus vallásu fi- és leánygyermekeknek adható.

c) Különösen vétessenek figyelembe a vegyes házasságból származott katholikus gyermekek.»

A folyamodók illető plébánosaik által aláirt folyamodásaikat — a kérelmező árvának 1) keresztlevelével. — 2) szüleinek elhunytát, vagy fönebb a) szerinti elmebaját, teijes keresetképtelenségét s vagyontalanságát igazoló okmánynyal, — 3) tanulási képességéről s erkölcsi viseletéről tanuskodó iskolai bizonyitványnyal fölszerelve, folyó 1884-ik évi augusztus hó 10-ik napjáig küldjék Egerbe a Bük Sebe r. kath. árva-alapitvány főkáptalani gondnokához, Tárkányi Béla József apát-kanonokhoz.

IRODALOM.

A «Magyar Salon» 4-ik füzete is elhagyta immár a sajtót és pedig olyan gazdag, olyan változatos tartalommal, hogy a legkitünőbb külföldi revuekkel is kiállhatja a versenyt. A füzet valósággal el van árasztva szebbnélszebb *eredeti* illusztrációkkal és tartalmához legkitünőbb iróink és tudósaink járultak hozzá. Ily szép és gazdag tartalmu folyóirata még nem volt a magyar közönségnek. A mellett kiállitása is olyan diszes, olyan elegáns, hogy legelőkelőbb salonjaink asztalán is méltó helyet foglalhat el. A «Magyar Salon» jelenleg leghivebb tükre a magyar irodalmi és müvészeti viszonyoknak, mert magában foglalja a legszebbet és legjobbat, mit irodalmunk és müvészetünk nyujthat. Jókai, Pulszky, Vámbéry, Vajda János, Kiss József, Mikszáth Kálmán, Szász Károly, Reviczky Gyula, gr. Zichy Jenő, gr. Teleki Samu, Klapka György, Endrődi Sándor, Ábrányi Emil, Komócsy, Szabó Endre, György Aladár stb. stb. rendesen irnak e gyönyörü folyóiratba, melyről az egész sajtó a legmelegebb elismeréssel nyilatkozik. Mi a magunk részéről szintén szivesen ajánljuk ezt a derék füzetet, melynek előfizetési ára egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 75 kr. Kiadóhivatal: Dohány-utcza 17. sz.

ZENE.

Lux Frigyes a X-ik közép rajnai zeneünnepély igazgatója kétfelvonásos vig operát irt, melynek czime: «Die Fürstin von Athen.»

A berlini lapok szerint «Parsifal» előadatási jogát hangversenyteremben a mainzi Schott-féle kiadó czég szerezte meg s ő tőle az előadás jogát egyes hangversenyek számára meg lehet szerezni s igy remélhető, hogy a jövő saisonban már fogjuk hallani a nagy mester utolsó alkotását.

A bécsi operában a héten lépett fel először Luria a bécsi konzervatorium növendéke «Aida» Amonasro szerepében. A fiatal ember csengő magas bariton hangját általánosan dicsérik s szép jövőt jósolnak neki.

Az eisenachi Bach-emlék leleplezése alkalmából tartandó hangversenyen előadják Bach miséjét, melyben több mint négyszáz ember fog énekelni és játszani Joachim vezetése mellett.

A berlini Wallhalla operette szinház Czibulka közös hadseregbeli karmester «Pünkösd Firenzében» czimü operettjét fogja legközelebb szinre hozni.

A Theater an der Wien valószinüleg szerződtetni fogja Erdőssy Eugenia k. a.-t, a népszinház volt tagját.

SZINHÁZ.

A budavári szinházat csinositják, szépitik. A nézőtért kényelmes ülésekkel látják el s a zártszékeket czélszerübben rendezik be. A szinpadon is müszaki javitásokat tesznek. Átalában a Feleki Miklós uj társulata jelentékenyen megujitott, kicsinositott szinházban fogja megkezdeni előadásait.

Patti Adelina, mint mondják, mihelyt életbe lép Franciaországban az elválásról szóló törvény, válópert indit férje, de Caux marquis ellen.

Parsifal első előadása, a mint Bayreuthból irják, tele ház előtt ment végbe. Négyszáznál több ember nem juthatott be, mert nem volt több jegy. A mű óriási hatást keltett. A magánénekesek, karok, zenekar feladatok magaslatán állottak. Az előadáson jelen voltak a görög királyné inkognitóban, Puttkammer miniszter, Hohenlohe herczegnő, a hesseni herczegek, nem különben Wagner Richard családja, az özvegy Cosima asszony kivételével.

Judicné asszony augusztus 25-én Dániába megy, hol tizenöt előadásban vesz részt. Visszatértekor Bordeauxban lép föl. Ezután Schurmann impresszarióval három hónapi körutra indul Spanyol- és Olaszországba. Ezért a három hónapért Judic asszony 275,000 frankot kap, melyből 50,000 frankot előre lefizetnek neki. Ezenkivül pedig az előadások jövedelméből is része van. Utazási költségeit az impresszario viseli.

Az angol szinpadokon nagy szólás-szabadság uralkodik. Egyik londoni szinházban például most esténkint a következő párbeszéd folyik a világot jelentő deszkákon: «Ha kutyád volna, hogy hivnád? Beaconsfieldnek?» — «No.» — «Miért nem?» — «Többre becsülöm a nagy férfiu emlékét» — «Hát akkor talán Gladstonenek? — «No.» — «És miért nem?» — «Többre becsülöm a kutyámat.» A közönség pedig tapsol és pisszeg, a mint milyen párti, de a rendőrség nem szól bele a mulatságba.

NŐVILÁG.

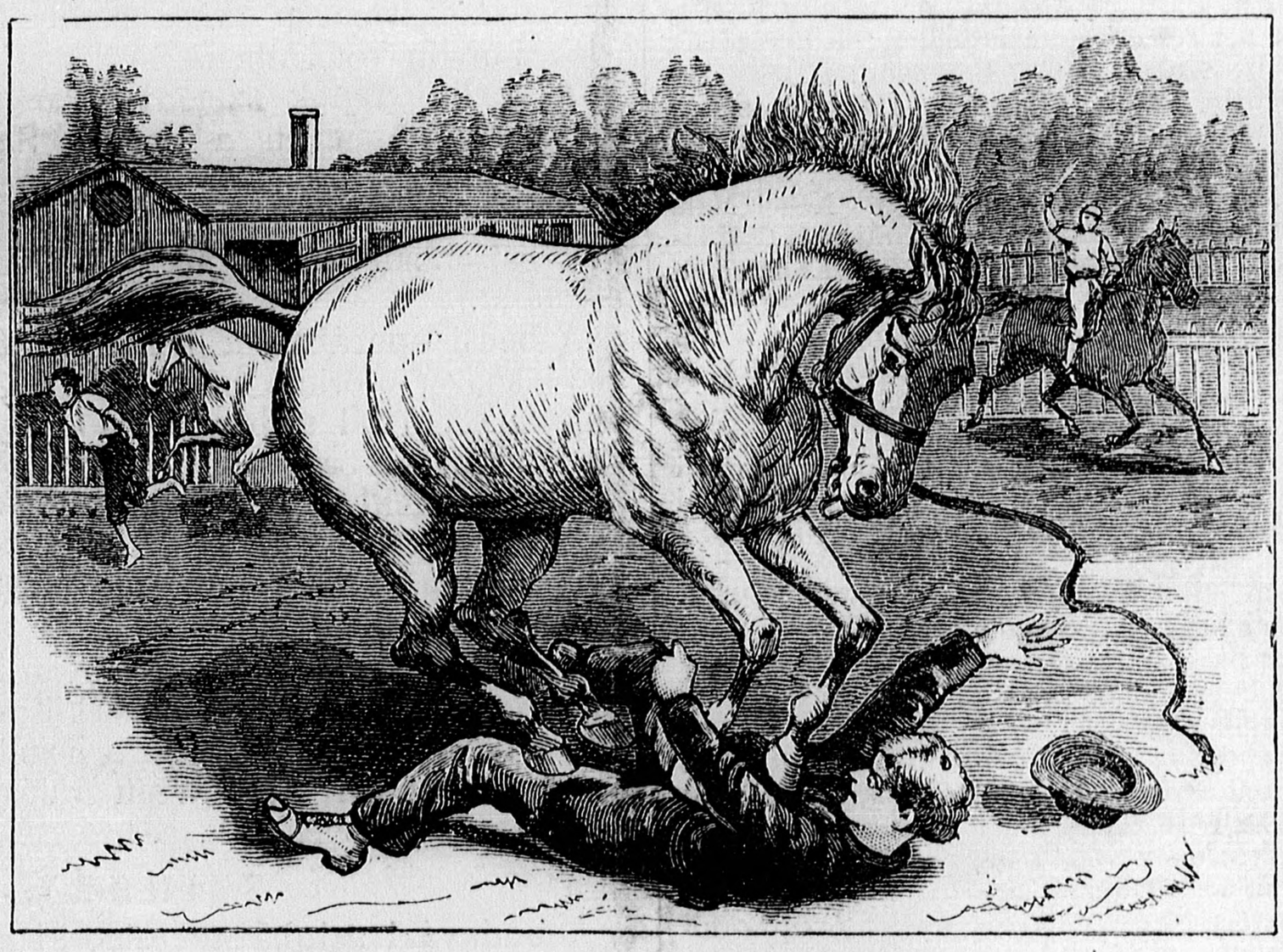
Milyen harisnyát ne viseljenek a hölgyek. Nem tudom, nem vonom-e magamra a hölgyolvasók haragját, ha óva intem őket: ne viseljék az általuk annyira kedvelt vörös, lila s zöld szinü harisnyákat, mert azok veszedelmesek azokra, a kik minden utógondolat nélkül felhuzzák azokat, csakhogy szinérzéküket kielégitsék. E festett harisnyák festőanyaga behatol a bőr likacsaiba, izgatja ezt és nem egyszer fordult már ennek következtében oly chronikus bőrmérgezés elő, a minek komoly következményei voltak. Azért hölgyeim óvakodjanak az ilyen szép harisnyáktól

Egyszerü butorzat. Berlinben az iparegylet pályázatot hirdetett kis lakások butorzatának oly terveire, melyek az egyszerübb igényeknek feleljenek meg. A pályázók nagy része igyekezett is jó és tetszetős munkát nyujtani, de a feladat tulajdonképi jellegét és terjedelmét csak kevesen fogták fel helyesen. Egyik pályázó a kis lakás és lakói szükségletének meg nem felelő virágos, nem tartóskelmével és velvetsze gélylyel ellátott causeuse-t alkalmazott, melyen legfeljebb két ember ülhet, de egy ember sem nyujtózkodhatik ki. E pamlag elé oly asztalt állitott, mely egy uri hölgy szalonjában helyet foglalhat, de legfeljebb négy ember étkezhet rajta; pedig az volt a la-kásban az egyetlen asztal. Egy másik tervező a hálószobamos dó-asztalát márvány-lappal és oldalt törülköző-tartókkal látta el s az ágyakat természetes szinü fenyőfából készitette, holott ez oly könnyen piszkolódik és nehezen tartható tisztán. Egy harmadik iparos az egész butorzatot habos, részint fényezett, részint surolt, részint eres diófából készitette s felesleges diszitésekkel halmozta el. Nem hiányoztak a nádfonatu székek, sem a tükrök, melyeknek csak üveglapja került annyiba, a mennyibe magának a tükörnek sem volna szabad kerülnie. E rosszul alkalmazott fényüzés is csak azt mutatta, hogy az iparosok az egyszerübb igények izléses kielégitését sem tudják a pénzügyi határ tullépése nélkül foganatositani.

KÉPEINKHEZ.

Harczias nők.

Az amazonok nemcsak az ókorban éltek. Találkozunk velük lépten-nyomon a jelenkorban is, különösen mióta a nevelés több gondot fordit a test kifejlesztésére és a gymnasztika ép oly kötelező tantárgygyá lett, mint eddig a grammatika volt. Az elsatnyult nemzedék csak is testgyakorlat által hozhatja be azt a degenerácziót, melyet annak köszönhetnek, hogy az elődök a test rovására fejlesztették a szellemet. Pedig hát mens sana in corpore sana. Egészséges szellem csak is egészséges testben lakozhatik. És hogy a nők is testgyakorlattal edzik magukat, az nagyon helyesen van. A mi nőink most már nemcsak kitünő uszók és tornászok, hanem jó vivók is és mint képeink mutatják nemcsak a napernyővel és seprőnyéllel, hanem a fleurettel is el tudnak bánni. Első képünk két vivó delnőt ábrázol, kiknek harczias játékát nagy érdekeltséggel nézik végig a bizalmas barátok. Csak a kis pincsi nem érti a dolgot és elvakkantja magát olykor-olykor.

A ló boszuja.

Második képünk már harcziasabb jellegü. Biztos kézzel pariroz az asszonyság az utját álló előörsnek. Bizonyára valami érdekes találkozója volna a táborban és a zord harczos nem akarja ezt belátni. De legharcziasabb szinezetü bizonyára harmadik képünk, melynél a napernyő helyettesiti a fegyvert. Hát biz az nagy baj, mikor a skating üzésénél kapjuk rajta a versenytársat a férj karjai között. Szerencse, hogy csak napernyő van kezében mert ha veszedelmesebb fegyver volna nála sem habozna annak használ venni...

A ló boszuja.

Mi türés-tagadás biz ő csak olyan vasárnapi lovag volt, pedig a ló, melyre fölkapaszkodott nemes, értelmes állat. Egy mozdulatra megértette volna szándékát, de ő az ostort és sarkantyut használta folyvást. Avval a finom érzékkel, mely a nemes ló sajátja, megtudta ez is mindjárt, hogy az, ki fölötte zsarnokoskodik nem méltó a nyeregbe és — kizökkentette onnan. Képünk épen azt a jelenetet ábrázolja, mikor a ló bebizonyitja, hogy a sarkantyu gyakori használása nem tartozik a legkellemesebb dolgok közé.

Szerkesztői üzenet.

B. Ádám urnak, **Résen**. Csak tessék a czikkeket beküldeni. Igen szivesen fogadjuk azokat. A lap rendesen fog menni. Magánlevél megy! — **Kállay András** urnak. Czikkeit szivesen veszszük. Kérünk posta fordultával mutatványt.

Felelős szerkesztő GRÓF KREITH BÉLA.

Morvay és Mérei kiadása és **nyomása Budapest, váczi-körut 17.**